

Připravili jsme pro vás dubnovou rozesílku 6/2023. V části I, na stránkách 2–18 najdete AKTUALNÍ informace – grantové výzvy, pozvánky na vzdělávací programy a akce, informace o kampaních. V části II přinášíme náměty a inspiraci i tipy na pomůcky a publikace (str. 19–27). Část III přináší stálý přehled informací a odkazů k důležitým tématům (od str. 28). 1. dubna startujeme 14. ročník osvětové kampaně PTÁCI – žijí tady s námi, více na str. 9–11.

Přejeme vám veselé Velikonoce.

Archív rozesílek: www.liska-evvo.cz/rozesilka

Významné dny v měsíci DUBNU: 1. dubna Mezinárodní den ptactva, Uklidme Česko, 3. dubna Světový den vodních živočichů, 7. dubna Světový den zdraví, 16. dubna Den dobrých skutků, 22. dubna Den Země. Více na www.ekokalendar.cz.

Akce do DIÁŘE:

Úterý 25. dubna	Seminář Venkovní učitel https://www.lipka.cz/soubory/sfzp-liska_25_4_2023--f16797.pdf
Sobota 13. května	Férová snídaneň www.ferovasnidane.cz
Pondělí 22. května	Terénní exkurze Krajem orchidejových luk www.liska-evvo.cz
Pá – Ne 26.–28. května	Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO, 2. ročník www.liska-evvo.cz
Pondělí 5. června	Workshop Dobré otázky (nejen) v EVVO www.liska-evvo.cz
Pátek 23. června	Workshop Učíme se venku pro MŠ, program Mrkvička www.liska-evvo.cz
Pá – So 23.–24. června	Workshop Učíme se venku pro ZŠ, ŠD, SVČ, NNO www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI
1.–30. DUBNA
www.liska-evvo.cz

PŘÍRODNÍ ZAHŘADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY
1. KVĚTNA – 30. ČERVENA
www.liska-evvo.cz

STROMY A MY
15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA
www.liska-evvo.cz

POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZAPLACENÉ
CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz

POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDRŽITELNÉ EKONOMIKY
CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata **PTÁCI, ZAHŘADA, STROMY, FAIR TRADE** a **místní udržitelná ekonomika**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na **šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí**.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**.

Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**.

OBSAH ROZESÍLKY 6/2023

Část I

INFORMACE, AKTUALITY, POZVÁNKY NA AKCE, NABÍDKA PROGRAMŮ PRO ŽÁKY I DOSPĚLÉ, KAMPANĚ

I/1	Zprávy z Lísky	... str. 2
I/2	Pozvánky na akce, osvětové kampaně	... str. 3
I/3	Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO	... str. 13
I/4	Výukové programy, projektové dny	... str. 15
I/5	Zprávy z webu a tisku	... str. 17
I/6	Zdroje a grantové výzvy	... str. 18

Část II

METODICKÁ PODPORA

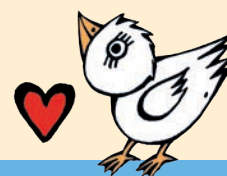
II/1	Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe	... str. 19
II/2	Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky	... str. 24
II/3	Program Učíme se venku	... str. 25
II/4	Projekty pro školy, soutěže	... str. 26
II/5	Tipy na výlety, exkurze, výstavy	...str.27

Část III

UŽITEČNÉ ODKAZY A INFORMACE

III/1	Udržitelný rozvoj	... str. 28
III/2	Přírodní zahrady	... str. 29
III/3	Zelené okénko	... str. 29
III/4	Místní produkty, biopotraviny	... str. 29
III/5	Fairtrade	... str. 30

ZAPOJTE SE
DO PTÁČÍ KAMPANĚ

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI
1.–30. DUBNA

Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře DARUJME.CZ

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2022 členové Klubu Lísky zaslali 36.000 Kč.

Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCĚ prostřednictvím darovacího formuláře DARUJME.CZ

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2022 jsme z vašich darů získali 1.470 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

část I • INFORMACE, AKTUALITY

I/1

Zprávy z LÍSKY

V úterý 21. března jsme oslavili **16. narozeniny LÍSKY**, upřímně děkujeme za všechna milá přání a pozdravy.

Ve druhé polovině března jsme pracovali na přípravě aktivit pro 4 nové programy v projektu Lísky „**Písmena a čísla VENKU s Lískou**“. Projekt podpořilo Ministerstvo životního prostředí.

Ve spolupráci s Městskými lesy Vsetín, vsetínskými včelaři a kolegy z VIS Bílé Karpaty pilně pracujeme na nových **tematických programech v Arboretu Semetín** na téma VODA a STROMY pro MŠ a I. stupeň ZŠ. Vznikl nápad na Semetínskou hledačku a záložky, tvoříme Zápisník přírody arboreta. První pilotní programy proběhnou už v květnu a červnu pro žáky ZŠ Ohrada a Rokytnice, Vsetín.

Zahájili jsme **projektové dny v MŠ a ZŠ**. První společnou projektovou výuku jsme připravili pro ZŠ Ludkovice (Z farmy na náš stůl – aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin), MŠ Velké Karlovice a ZŠ při Dětské léčebně v Luhačovicích (Učíme se s POLY o jaru).

Připravili jsme výzvu a kalendář akcí do 14. ročníku osvětové kampaně **PTÁCI – žijí tady s námi** (1.–30. dubna).

Podpořili jsme **Hodinu Země**, www.hodinazeme.cz.

Obnovili jsme **Klub ambasadorů Fairtrade** Lísky, <https://www.liska-evvo.cz/doc/klub-ambasadoru-ft>. Sešli jsme se s pracovní skupinou pro Fairtrade a společně připravujeme **Vsetínské dny pro Fairtrade a Férovou snídani**.

Připravujeme program na vsetínský **Den Země** (pátek 21. dubna), **XXII. Krajskou konferenci o EVVO (18. října)**, **2. Konferenci VENKU (26.–28. 5.)** a další akreditované vzdělávací akce, exkurze pro pedagogy i lektory, osvětové kampaně i akce pro veřejnost.

Jsmo připraveni podpořit školy, organizace i obce zajištěním Férové kavárny LÍSKY a aktivit pro děti na rozmanitých slavnostech, festivalech a oslavách.

Těšíme se na setkávání.

Férový obchůdek Lísky

Vybírat můžete z fairtradových čokolád, sypaných i porcovaných čajů, zrnkových, mletých i rozpustných káv (vč. bezkofeinových), kakaa, lízátek, karamelů a Lukášových šitých hraček Renaty Lažové.

www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek

Známka FAIRTRADE je malá, ale dělá velké věci

Pěstitelé dostávají spravedlivější odměnu. Je zakázána dětská a otročká práce. Pěstování je šetrnější k životnímu prostředí. Jsou dodržována lidská a pracovní práva.

<https://fairtrade.cz/fairtrade-mala-znamka-ale-dela-velke-veci/>

LUKÁŠOVY HRAČKY potěší a pomáhají

<https://www.facebook.com/lukasovyhracky>

Renáta Lažová, tel.: 605 570 103

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 6/2023

strana 2

Vzdělávání koordinátorů EVVO – specializační studium

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Studium k výkonu specializačních činností v oblasti environmentální výchovy je určeno koordinátorům environmentální výchovy – kvalifikovaným pedagogům v základních, středních a mateřských školách, pedagogům volného času a vychovatelům.

Studium probíhá na základě **metodického pokynu MŠMT** a je akreditované MŠMT ČR. Odborným garantem je Mgr. Iva Koutná. Plánovaný termín: září 2023 – září 2024.

NÁPLŇ STUDIA

Tematické okruhy studia jsou závazně stanoveny **Standardem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v EVVO**, vydaným MŠMT ČR v roce 2020. Účastníkům je přibližují špičkové odborníci a lektori členských a partnerských středisk LÍSKY, škol, vzdělávacích institucí, UTB Zlín.

FORMA STUDIA

Studium má rozsah **250 vyučovacích hodin**, které jsou většinou **rozvrženy do 8 vícedenních modulů**. Konají se v průběhu jednoho školního roku a termíny jsou vyváženě rozloženy mezi pracovní dny a dny volna. Vícedenní setkání se konají na Hájence Na Novém světě, terénním středisku ALCEDA Vsetín, kde je vždy zajištěno ubytování a kvalitní domácí strava s využitím místních a fairtradových surovin. Do programu jsou začleněny výjezdy na pracoviště středisk ekologické výchovy a škol. Účastníci mají možnost se seznámit s jejich službami, programy a specifiky.

Nezbytnou podmínkou úspěšného dokončení specializačního studia je:

- zpracování a předložení závěrečné práce a portfolia,
- složení závěrečné zkoušky před odbornou komisí.

Po celou dobu studia jsou pedagogům k dispozici konzultanti, se kterými je možné se radit o obsahu i formách závěrečné práce. Portfolio obsahuje tematické práce z průběhu celého studia. Tématem závěrečné práce je školní program EVVO, včetně ročního plánu.

Cena: Jedná se o formu studia s finanční spoluúčastí, kterou pokrývá **účastnický poplatek ve výši 30.000 Kč/35.000 Kč** pro účastníky mimo Zlínský kraj.

Poplatek zahrnuje ubytování, stravu, přípravu programu, odměny i cestovné pro lektory a soubor materiálů, které v průběhu studia účastníci obdrží.

Dopravu na místo konání si pedagogové vždy hradí sami. Poplatek je možné hradit z projektu OP JAK.

Pokud máte zájem se studia zúčastnit, vyplňte **dotazník** <https://forms.gle/yVurb2JEJHYHGW7> a my Vás budeme kontaktovat.

Kapacita studia je omezena, maximální počet účastníků studia je 24.

V případě dalších otázek se ozvěte: Iva Koutná, koutna.iva@seznam.cz, tel. 605 806 840

OHLÉDNUTÍ

První dvě studia pro koordinátory ve Zlínském kraji se uskutečnila v letech 2010–2012 v rámci projektu ALCEDA – střediska volného času a plavecké školy Vsetín. Školní program EVVO krok za krokem – další vzdělávání pedagogů při zajišťování EVVO v MS, ZS a SŠ. Dospod jsme připravili 6 Lískou garantovaných studií, která absolvovalo již cca 120 koordinátorů z řad pedagogů základních a středních škol, mateřských škol, školních družin a klubů, středisk volného času. Jako lektori a konzultanti jsme působili v dalších 5 studiích.

VZDĚLÁVÁNÍ A PODPORA PRO ABSOLVENTY

Pro koordinátory EVVO, absolventy specializačního studia, pořádáme vícedenní semináře, kurzy a exkurze: vyhledáváme další zajímavá témata a místa, dopříváme jim možnost sdílet zkušenosti, vzájemně se inspirovat, navazovat spolupráci a získávat další materiály, nové programy a užitečné kontakty. Koordinátoři využívají metodickou a informační podporu, získávají přednostní nabídku zapojení do projektů apod.

Těšíme se na setkávání.

LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín • infoevvo@seznam.cz • www.liska-evvo.cz

VENKOVNÍ UČITEL – seminář pro (mírně) pokročilé 25. dubna 2023, 9.00–16.00 hodin

Hájenska Na Novém světě, místní část Semetín, Vsetín

PŘIHLÁŠKA www.lipka.cz/kalendar-akci, hláste se do 19. dubna
Informace: infoevvo@seznam.cz, Iva Koutná

lipka

LÍSKA
Střediska ekologické výchovy a
práctví ekologické výchovy

LÍSKA – SEMINÁŘ

VENKOVNÍ UČITEL

SEMINÁŘ PRO (MÍRNĚ) POKROČILÉ

úterý 25. dubna 2023 9.00–16.00 h
hájenka Na Novém světě, SVČ Alcedo Vsetín, místní část Semetín

Učíte venku a chcete více? Přijďte si osahat principy a prostředky dlouhodobé výuky venku, prakticky vyzkoušet vybrané metody a pomůcky a získat inspiraci, jak konceptně začlenit učení venku do svého předmětu či školy.

Díky účasti na semináři

- obdržíte jedinečnou sadu **pomůcek**, zapojíte se do vznikající sítě Venkovních učitelů,
- můžete využít **metodickou podporu LÍSKY**

98000000 www.lipka.cz/kalendar-akci, hláste se do 19. dubna

0200 300 Kč (pokud cena semináře je 1500 Kč, seminář je podpořen Státním fondem pro ŽP z projektu Dlouhodobé programy EVVO pro školy a pedagogy)

03000001 Petra Koppová, E: petra.koppova@lipka.cz, T: 603 868 786

Lipka – školní zařízení pro environmentální vzdělávání • www.lipka.cz

Ministerstvo životního prostředí STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR, na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz www.stff.cz

22.
května
2023

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM LÍSKY

Terénní exkurze Krajem orchidejových luk

Sedebně vás zveme na jedinečnou terénní exkurzi s průvodcem za krásami přírodního a kulturního bohatství Bílých Karpat.

TERMIN: pondělí 22. května 2023
MÍSTO: Velká nad Velickou

CESTA DO HÁJE

V národní přírodní rezervaci Zahrady pod Hájem budeme procházet druhově bohatými loukami, sady s krajovými odrády ovoce a nahledneme do neobyčejného typu lesa – paleštiny.

Začátek a konec trasy: u kostela ve Velké nad Velickou, 10–15 hodin

Předpokládaná doba trvání: cca 4 hodiny

Délka trasy: cca 5 km, středně náročná trasa – pohyb po lučních a lesních cestách, v první polovině exkurze: tláče stoupání

DOPORUČENO: školní koordinátoři EVVO, učitelé mateřských, základních a středních škol, pedagogové SVČ, SEV, ekocentru

LEKTOR: certifikovaní průvodci Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, o.p.s., <https://vls.bilekarpaty.cz/doc/prochazky-s-pruvodcem>

HODINOVÁ DOTACE: 5 hodin (6x45 minut)

CENA: 950 Kč; členové klubu LÍSKY, programu Mrkvíčka a Mrkev: 890 Kč
Cena zahrnuje: dopravu, lektorské a org. zaplacení.

ORGANIZAČNÍ POKYNY:

- Doprava:** Zajistí pořadatel. Předpokládány odjezdy ze Vsetína v 8 hodin, max. do 17 hodin. Příhlášeným účastníkům zašleme místa a čas nástupu po trase Vsetín - Zlín - Uherské Hradiště - Veselí n. M. - Velká nad Velickou.
- Účastníci získají potvrzení o účasti a zajímavé materiály.**
- Doporučené vybavení:** teplejší oblečení a obuv s ohledem na aktuální počasí, pokrývka hlavy, svácná, tekutiny, osobní léky, plip, fotoaparát, dalekohled
- Příhlášky zasílejte nejpozději do 30. 4. 2023 prostřednictvím formuláře** <https://forms.gle/3zCjYtdmW5U4s04A>
- Informace a přihlášování:** infoevvo@seznam.cz, 605 806 840

LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín • infoevvo@seznam.cz • www.liska-evvo.cz

STREVLIK

Ministerstvo životního prostředí STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR, na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz www.stff.cz

**SEMINÁŘ
DOBŘÉ OTÁZKY
(nejen) pro environmentální výchovu**

**Lektorky: Kateřina Jančíková, Jana Modrá,
Středisko ekologické výchovy STREVLIK**

Způsob, jakým učitel klade otázky, je velmi důležitý. Ovlivňuje to, jak se žáci učí, i to, jak se cítí.

„DOBŘÉ“ OTÁZKY

- jsou specifický typ otevřených otázek
- provokují žáky k přemýšlení a kreativité, motivují k učení
- mají více správných odpovědí, takže prakticky všichni žáci mohou odpovědět dobře a zažít úspěch, což podpoří kooperativní atmosféru ve třídě
- umožňují učitelé, aby se z odpovědí o žácích něco dozvěděli

Metodu převzala Kateřina Jančíková od zahraničních didaktiků matematiky a přizpůsobila ji pro EV a didaktiku biologie. Metoda se však výborně uplatní ve všech předmětech.

Přihlaste se na seminář a naučte se „dobře“ otázky tvořit a používat!

Seminář určen pro: učitele MŠ i ZŠ, asistenty pedagoga, pedagogy volného času, lektory EV apod.

pondělí 5. 6. 2023 od 9 do 15 hod.
ZŠ Vsetín - Rokytnice
(adresa: Michala Urbánka 436, Vsetín - Rokytnice)

Přihlášení zde

Další informace:

- seminář je akreditován v rámci DVPP
- seminář je zdarma
- účastníci obdrží metodickou publikaci
- žába za nic nemůže aneb o suchu metodou „dobrých“ otázek
- občerstvení během semináře je zajištěno

www.strevlik.cz/dobreetazky

LÍSKA

Zlínský kraj bez hranic

Webinář ARPOKU

Webinář je rozdělen do dvou částí

První, **3. 4. 14–16.30 hodin**, vyzkoušíte si a zažijete lekce do různých předmětů na 1. stupni ZŠ, které vám pomohou zařazovat globální témata jako např. péče o životní prostředí, migrace, zdraví.

Lektorky: Lenka Pánková a Petra Gajová, ARPOK

Ve druhé části, **17. nebo 18. 4. 14–16.30 hodin**, se budete věnovat práci s dětskými beletristickými knihami, ke kterým jsou připravené výukové lekce právě pro děti na 1. stupni.

Lektorka: **Nina Rutová**, expertka na čtenářskou gramotnost a kritické myšlení.

Více informací na

<https://arpok.cz/webinare-svet-v-souvislostech-pro-1-stupen/>.

Otevřené semináře NaZemi

www.nazemi.cz

Jak otevírat globální témata pomocí zážitku (1. 4.)

Vedení reflexí (21. 4.)

Vedení diskuzí (27.–28. 4.)

Úvod do kritického myšlení a práce s globálními tématy (16. 5.)

Konference pro učitele 1. stupně Praha, 22. dubna 2023

Zajímavá a aktuální témata, tipy a nápady do výuky.

Více zde: <https://bit.ly/konferencefraus2023>

Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO

2. ročník

26.–28. 5. 2023

Hájenska Semetín,
Vsetín

 Líska

www.liska-evvo.cz
www.alcedovsetin.cz

Konference 5 cest k wellbeingu skrze místně zakotvené učení (MZU), 27. dubna 2023, 9.00–17.00 hodin, Praha

Registrace do 13. 4. [ZDE](https://www.nazemi.cz).

ZDARMA

Pojďte se s námi zamyslet - jak může učení o místě, pro místo a skrze místo pomoci žákům i učitelům prožít dobrý život a aktivně ovlivňovat a tvořit lepší svět. Wellbeing není jen výsledný pocit, že jsem v životě spokojen, ale i aktivní proces hledání a naplňování toho, jaké potřeby a podmínky potřebujeme rozvíjet pro dobrý život. K tomu místně zakotvené učení přímo vybízí.

Čas a datum konání:
9:00–17:00 27. 4. 2023

Místo:
Praha

Kontakt:
Monika Hnatová
monika.hnatova@ekologickavychova.cz

Přihlašování:
Na základě registrace obdržíte podrobné informace o dílnách a programu konference. Registrujte se do 13. dubna 2023 (počet míst omezen). Registrace přes online formulář nebo QR:

ÚČAST ZDARMA

Program

- 9 - 10 Registrace
- 10 - 12 Přednášky na plénu
- 12 - 13 Oběd
- 15 - 17 Dílny: 5 cest k wellbeingu
- 15 - 17 Sdílení, diskuse

O jakých 5 cestách budeme debatovat?

- Spojte se - s lidmi kolem sebe, s komunitou, s přírodou.
- Buďte aktivní - najděte si aktivitu, která vás bude bavit, prožijte čas venku.
- Všimněte si - vnímejte svět kolem sebe a to, jak se v něm cítíte.
- Nepřestávejte se učit - vyzkoušejte něco nového. Vyberte si výzvu, která vás bude naplňovat.
- Dávejte - udeřte něco pro někoho jiného nebo pro přírodu. Věnujte se dobrovolnictví. Všimněte si, jak jste vy sami provázání s komunitou a co pro ni děláte.

SEVER NEKOLÁŘSKÝ ÚSTAV
STŘEDNÍ ŠKOLA PRAHA

Badatelská konference Praha, 25.–26. 5. 2023

BADATELSKÁ KONFERENCE

25. - 26. května 2023
Přírodovědecká fakulta
Praha

2. ročník Letní školy kritické pedagogiky

15.–18. srpna 2023, Spolkový dům Slavonice.

Diskuze a sdílení kritickopedagogické teorie a zejména praxe.

www.nazemi.cz

POZORUJ A JEDNEJ – Děti, environmentální výchova a permakultura

Dvoudenní kurz pro pedagogy MŠ a nejnižších ročníků ZŠ a další vzdělavatele, ve dnech 26.–27. května.

Ekocentrum Chaloupky, Baliny u Velkého Meziříčí

Cena: 750 Kč

Dotazy k místu konání: Iveta Machátová,
iveta.machatova@chaloupky.cz, 731 440 922

Ostatní dotazy: info@ekocentrumcb.cz, 777 248 511

lipka JIC

PODNIKAVÁ KONFERENCE JAK PŘIJÍMAT VÝZVY A ODPOVĚDNOST

ÚTERÝ 6. ČERVNA 2023
od 8.30 do 16.30 hodin

KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV
Brno, Údolní 658

Každý krok do akce, přijatá výzva či odpověď na problém, který před námi stojí, podporuje žáky v přebírání iniciativy. Co to ale znamená jít do akce a jak taková smysluplná, udržitelná a aktuální akce vypadá? Jak přijímat výzvy a odpovědnost navzdory nejistotě? Přijďte si zažít jaké to je, když je výchova k podnikavosti rozvíjena dlouhodobě a systematicky.

Konference je zdarma a je určena učitelům základních a středních škol a dalším vzdělávatelům v Jihomoravském kraji.

PŘIHLÁŠKA

DO AKCE!

Jihomoravský kraj

„Nevíš-li, odkud jsi, nevíš, kdo jsi.“
Wallace Stegner

Dům obnovy tradic, ekologie a kultury - DOTEK
Horní Maršov, Krkonoše

Letní škola místně zakotveného učení

pro učitele a další vzdělavatele, kteří chtějí začít s místně zakotveným učením (MZU)

23. - 25. srpna 2023

Zajímá vás přístup ke vzdělávání, který stojí na posilování vztahu k místu?

Vzděláváte děti i dospělé v místě, o místě a přemýšlíte, jak učit skrze místo velká celospolečenská témata?

Chcete sdílet své zkušenosti s ostatními kolegy, pro které je místo jednotícím prvkem pro výuku a vzájemně hledat inspiraci?

Pak je letní škola určená přímo vám. Čeká vás:

- pestrá paleta příkladů, jak učit skrze místo uvnitř i venku
- inspirace místem se silným geniem loci
- setkání s experty, kolegy a dalšími vzdělavateli
- objevování cest k aktivnímu občanství
- stoupání po žebříku Místně zakotveného učení
- příručka, jak začít s Místně zakotveným učením

SEVER

Ministerstvo životního prostředí

Státní fond životního prostředí České republiky

Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí
www.mop.cz www.sfp.cz

ZAHRADA

Letní zážitková škola pro průvodce dětí 4-10 let

23. - 28. 7. 2023
www.psl.cz/zahrada-cervenec

6. - 11. 8. 2023
www.psl.cz/zahrada-srpen

VYTRVALOST
ODVAHA
PŘÁTELSKOST
JEDINEČNOST
VZAJEMNOST
SEBĚČTA
DŮVERA

Balík smíchu, her a inspirace pro všechny učitele, volnočasové vedoucí, preventivisty a rodiče.

PANGEA

Výchova ke ctnostem

www.vychovakectnostem.cz

Kurz je akreditován v systému DVVP a lze jej financovat z OP JAK

Chcete zažít čtyři dny plné inspirace?

Poprázdňinový restart ve společnosti zajímavých lektorů a kolegů z 1. stupně. Více informací - bit.ly/letniskolaboretice.

Letní škola Fraus

BOŘETICE 21.-24.8.2023

Prázdninová škola Lipnice

Nabízí v roce 2023 dva kurzy: <https://vychovakectnostem.cz>
<https://vychovakectnostem.cz/co.../seminare/kurz-zahrada/>

Líška

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 6/2023

strana 5

Velikonocní prohlídky

ve skanzenu Rochus Uherské Hradiště

Tradice a zvyky v období Velikonoc, ukázky zdobení velikonočních kraslic nebo pletení pomlázek

Čtvrtek 6. dubna – volné prohlídky od 10:00 do 18:00
Pátek 7. dubna – ZAVŘENO
Sobota 8. dubna až pondělí 10. dubna – komentované prohlídky v časech 10:00, 11:30, 13:00, 14:30, 16:00 a 17:00

www.skanzenrochus.cz
Park a skanzen Rochus Uh. Hradiště
@skanzenrochus

Zlínský kraj SLOVÁCKO Uherské Hradiště PARK ROCHUS

Registrace ke květnové výzvě Do práce na kole

Město Vsetín se letos potřetí v řadě zapojí do celorepublikové výzvy. Určena je 2–5 členným týmům, kteří chtějí v květnu pravidelně dojíždět do zaměstnání na kole či jiném bezmotorovém prostředku, případně chodit pěšky.

www.mestovsetin.cz

Dětská soutěž ke Světovému dni vody „Ctíme vodu – Zapoj se a ukaž, co umíš“

Zapojit se mohou žáci základních škol a nižších tříd víceletých gymnázií.

Soutěž je také pro všechny žáky škol se speciálně vzdělávacími potřebami.

Více informací:

www.eagri.cz/detska-soutez

CTÍME VODU

Zapoj se a ukaž, co umíš

SOUTĚŽ

1. KATEGORIE Výtvarné dílo technickou quilling
2. KATEGORIE Komiks – práce ve skupině
3. KATEGORIE Obrázek

SVĚTOVÝ DEN VODY 2023

DEN STRMŮ a Den s Lesy ČR na hradě Lukově

v sobotu 3. června 2023 od 9.30 do 17.00 hod.

- Naučná zábavná stezka lesem podél zpevněné cesty na hrad od parkoviště u sochy sv. Jana (9.30–14.30 hod.).
- Zážitek stromolezení a další zábavné stromolezecké aktivity pro děti.
- Tvořivé dílničky pro malé i větší děti.
- Poznávačky, přírodovědné rébusy a hry na horním nádvoří hradu.
- Otevření nové hradní bylinkové zahrádky.
- Výstava obrazů „Barvy Života“ Olgy Baselové v západním paláci hradu.
- Netopýři a ptáci poradna na horním hradu – informační stánek České společnosti ornitologické a České společnosti pro ochranu netopýřů, ukázky hendikepovaných netopýřů ze záchranné stanice ORNIS v Přerově.
- Lovecká lukostřelba (LK3D Mřínek, pro děti od 6 let) – do 16.00 hod.
- Vyřezávání ze dřeva lupenkovou pilečkou pro děti (řezbář Hutčokovi u Domu Rudolfa Matouše).
- Ukázka řezbářských prací – Roman Mikuš vyřezává rytíře.
- Jízda na koních od hradu k Písečnému (od 12.00 hod.).
- Ukázka sov a dravců (CSOP Hošťalkova) na nádvoří horního hradu (s komentářem v 11.00 a 13.00 hod.).

Spolek přátel hradu Lukova, Odbor životního prostředí a zemědělství Magistrátu města Zlína a Lesy České republiky, s.p., LŠ Vsetín pořádají

Zlín. LESY ČR orestromi.cz CSO LUKOV ZŠ Malenovice

FESTIVAL PRO ČOLKA

7. Festival o přírodě v přírodě

Kurovický lom
13.–14.5. 2023

více informací na www.tokaheya.cz

TOKAHEYA

EKO PLANETA

VÝSTAVIŠTĚ KROMĚŘIŽ
27. – 28. 5. 2023

VÝSTAVIŠTĚ KROMĚŘIŽ
www.hobbyvystaviste.cz

Líska

Zlínský kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 6/2023

strana 6

Oslavy Dne Země v regionu

Outdoorový Ekouš
26. dubna
Terénní středisko Hájenka Na Novém světě v Semetíně.
Soutěž o přírodě v přírodě pro žáky II. stupně ZŠ

Oslava jarních květů
Fotografická soutěž pro děti z II. stupně základní školy a studenty středních škol.

Výtvarná soutěž „Příroda kolem nás“
Soutěž určená pro děti z I. stupně základní školy

Den Země
21. dubna
9 - 12 hodin
Panská zahrada
Aktivity pro MŠ a 1. stupeň ZŠ
Minijarmark tradičních řemesel
Záchraná stanice Hošťálková
Všetin bezodpadový
Projížďka na raftech s Tomiky
Férová kavárna LÍSKY
Brambůrky od farmáře
Vodní bar

TÝDEN pro ZEMI 2023

Partneři:
Adona - dobrovolnické centrum Vsetín z.s., A.TOM Služi, Oblastní spolek Českého zemědělského ústavu Vsetín, Masarykova veřejná knihovna Vsetín, Lukášův trávník, Muzeum regionu Vsetín - oddělení Hradčanská Vsetín, Masarykovo gymnázium SZ a VOŠ zpravenecká Vsetín, Rodinné a mateřské centrum Vsetín, Škola Škola Koutka, Záchraná stanice Hošťálková, Základní škola Mateřská škola a Praktická škola Vsetín, ZŠ Ohrada, ZŠ Tomiky, ZŠ Kármoun, ZŠ Svatý Jan, Technické služby Vsetín s.r.o., Technické služby města Vsetín s.p.

Mediální partneři:
Jalovec, TSE/ANSKÉ, ALCEDO

PASEKÁŘSKOU STEZKOU KRAJINOU PASEK

22. dubna 2023
13.00–18.00 hodin

Jaroslavice

Vycházka pro veřejnost s odborným výkladem o krajině rázu přírodního parku, o místních živočiších, zejména ptáčích.

Provozují:
zoolog Mgr. Evžen Tošenovský (PIF UP Olomouc, ČSO, ČESON) a zpracovatel krajinné studie Mgr. Tomáš Dohnal (LOW a spol., s. r. o.).

Sraz ve 13.00 hodin na zastávce MHD Jaroslavice – točna (bus č. 31), okruh 7 km. Pouze pro přihlášené, přihlášky s uvedením počtu účastníků a telefonickým kontaktem na telefonním čísle 577 630 982 či e-mailem libusebartolcova@zlin.eu.

Pořádá MMZ - Odbor životního prostředí a zemědělství v rámci kampaně Den Země 2023

DEN ZEMĚ 2023
Pátek 21. dubna
9 - 12 hodin
Panská zahrada

Příroda kolem nás

Minijarmark tradičních řemesel
Záchraná stanice Hošťálková
Všetin bezodpadový
Projížďka na raftech s Tomiky
Výtvarné aktivity

Aktivity jsou určeny převážně pro MŠ a 1. stupeň ZŠ

Vodní bar
Férová kavárna LÍSKY
Brambůrky od farmáře

Na akci se dále podílí:
Adona - dobrovolnické centrum Vsetín z.s., A.TOM Služi, Oblastní spolek Českého zemědělského ústavu Vsetín, Masarykova veřejná knihovna Vsetín, Lukášův trávník, Muzeum regionu Vsetín - oddělení Hradčanská Vsetín, Masarykovo gymnázium SZ a VOŠ zpravenecká Vsetín, Rodinné a mateřské centrum Vsetín, Škola Škola Koutka, Záchraná stanice Hošťálková, Základní škola Mateřská škola a Praktická škola Vsetín, ZŠ Ohrada, ZŠ Tomiky, ZŠ Kármoun, ZŠ Svatý Jan, Technické služby Vsetín s.r.o., Technické služby města Vsetín s.p.

V případě nepříznivého počasí se akce nekoná.
Soutěžní akce bude prodejně minijarmark různých výrobků a regionálních potravin.

Mediální partneři:
Jalovec, TSE/ANSKÉ, ALCEDO

Hlavní partneři:
VJK

ZÁŽITKOVÁ SOUTĚŽ TÝMŮ O PŘÍRODĚ V PŘÍRODĚ

OUTDOOROVÝ EKOUŠ 2023

TERÉNNÍ STŘEDISKO HÁJENKA „NA NOVÉM SVĚTĚ“, SEMETÍN
26. DUBNA 2023

Registrace týmů od 9.15 do 9.45

Každá škola může vyslat až 2 čtyřčlenné týmy složené z žáků 2. stupně.

Více informací v přihlašovacím formuláři.

přihlašovací formulář:
ALCEDO

Startovné: 300,- /tým

Kontakt: Lukáš Kamas, 731 575 846, lukas.kamas@alcedovsetin.cz

Přihlášení na: <https://www.alcedovsetin.cz/tyden-pro-zemi-2022-outdoorovy-ekous-2023>

Ekologické dny Olomouc 2023

požár / tradice a transformace v proměnách společnosti a přírody / 13.–29. 4. 2023 Horka nad Moravou

33. ročník největšího environmentálního festivalu v ČR

Pestrý program naplněný besedami, výlety, výstavami, aktivitami pro rodiny, workshopy a Edojarmarkem.

Pořádá Sluňákov – centrum ekologických aktivit v areálu Domu přírody Litovelského Pomoraví v Horce nad Moravou.

www.ekologickednyolomouc.cz

Líska

Zlínský kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 6/2023

strana 7

Kampaň, která opravdu něco mění...

„OBYČEJNÍ HRDINOVÉ se řídí příkazem služby ostatním, když přijde jejich čas. Když zazvoní zvony, oni vědí, že zvoní na poplach jim. Najdou v sobě ty nejlepší stránky lidské povahy, to, co je daleko silnější než tlaky situace a systému, a jejich jednání slouží jako nezlomný znak síly lidské důstojnosti v boji se zlem.“

psycholog a profesor Philip Zimbardo

Tento rok už po páté otevíráme brány akce, která vychází z principu, že **každý člověk má moc zlepšit svět**, ve kterém žije, i kdyby to bylo jen o nepatrný kousek. Pokud však těch kousků budou stovky, tisíce či miliony, tak se mohou **začít dívat velké věci**...

O co v Kampani jde?

- výběr z **11 výzev**
 - **1 týden**
 - tisíce lidí, kteří do toho jdou taky...
 - pro školy, organizace, úřady, rodiny, jednotlivce...
- ...to všechno je **Kampaň obyčejného hrdinství**

Díky Kampani dostávají účastníci **jednoduché konkrétní návody**, jak zmírňovat svůj osobní dopad na životní prostředí. Vyberte si jednu nebo více výzev, plňte je po dobu 1 týdne a zjistíte, že **hrdinou může být každý**.

Kampaň nezastaví klimatické změny, ale může **mnoha lidem ukázat**, že **lze něco udělat** na své osobní úrovni, ve své domácnosti, v komunitě i na úrovni státu.

CHCI VĚDĚT VÍC

Jak se můžete přidat?

Přihlaste se rovnou do Kampaně – zamluňte si své místo v letošní Kampani a nechte si zasílat na e-mail veškeré informace, aby vám nic neuniklo.

Chci se přihlásit

Přidejte se k nám do FB skupiny – buďte u toho a sledujte, co se kde šustne v Kampani obyčejného hrdinství.

Chci se přidat

Přihlaste se na Úvodní webinar ke Kampani dozvíte se během chvilky vše, co vás ke Kampani zajímá a budete tak skvěle připraveni, až to začne.

Chci se přihlásit

Zajímá vás historie?

Chcete vědět, **jaký dopad měla Kampaň obyčejného hrdinství vloni?** Podívejte se na plakát se všemi výzvami a čísly.

Chci se podívat

Kampaň obyčejného hrdinství probíhá v rámci projektu Obyčejní hrdinové – každý může přispět k ochraně klimatu. Ten je podpořen Nadací OSF v rámci programu Active Citizens Fund, jehož cílem je podpora občanské společnosti a posílení kapacit neziskových organizací.

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active citizens fund

Nadace OSF

VÝBOR DOBRÉ VŮLE
Nadace Olga Havlová

SKAUTSKÝ
INSTITUT

www.ekoskola.cz

ekoskola@terezanet.cz

Osvětová kampaň Ptáci – žijí tady s námi

Osvětové kampaně LÍSKY v roce 2023

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte s námi důležitá témata – **PTÁCI, PŘÍRODNÍ ZAHRADA, STROMY, FAIRTRADE a REGIONÁLNÍ PRODUKTY**, <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

Organizováním vzdělávacích a osvětových akcí se můžeme podílet na **šetrnějším a odpovědnějším přístupu k přírodě a životnímu prostředí**.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**. Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**. Ke zveřejnění a sdílení uvítáme náměty, příklady dobré praxe a materiály. Kampaň je prezentována v rozesílce Lísky, na webu a Facebooku.

Zapojit se můžete jako organizátoři nebo jako účastníci.

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHRADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY a MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRÁVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDÍŽITELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. KVĚTNA – 30. ČERVNA	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz
GARANT: Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město	GARANT: DDM Škola Uherské Hradiště SPOLUPRÁCE: Centrum Veronika Hostětín	GARANT: Park ROCHUS, Uherské Hradiště	GARANT: LÍSKA, z.s.	GARANT: LÍSKA, z.s. SPOLUPRÁCE: IS pro rozvoj Moravských Kopanic VIS Bílé Karpaty, Veselí n. M., Centrum Veronika Hostětín, KOSENKA Val, Klobouky
KLÍČOVÉ AKCE: Mezinárodní den ptactva (1. 4.) Světový den vrbáčů (20. 3.) Mezinárodní dny ptačího zpěvu (7. 5.) Mezinárodní den stěhovavých ptáků (13. 5.) Evropský festival ptactva (7. 10.)	KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc školní zahrady (1.–31. 5.) Den fascinace rostlinami (18. 5.) Světový den včel (20. 5.) Vikend otevřených zahrad (11.–11. 6.)	KLÍČOVÁ AKCE: Den stromů (20. 10.)	KLÍČOVÉ AKCE: Světový den pro Fair trade – Férová snídani (13. 5.) Výstava na stromech (říjen)	KLÍČOVÉ AKCE: Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství (září) Světový den jidla (16. 10.) Den původních odrůd jablek (21. 10.) dny otevřených dveří u výrobců a na farmách, exkurze, jarmarky, slavnosti, školní farmářské dny
KONTAKT NA GARANTA: cevzabka@klubkosm.cz	KONTAKT NA GARANTA: lenka.pavelcikova@ddmsikula.cz	KONTAKT NA GARANTA: michaela.odstrcilova@parkrochus.cz	KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz	KONTAKT NA GARANTA: infoevvo@seznam.cz

JAK SE MŮŽETE ZAPOJIT:

1. Přípravou a realizací tematické akce

- soutěž, soutěžní výzva, výstava
- přednáška, beseda, promítání tematických filmů
- výukové programy a projektové dny pro školy
- semináře a workshopy
- exkurze a vycházky
- jarmark, slavnost, piknik, snídani

2. Účastí na některé akci či ve výzvě dané kampaní

3. Sdílením kampaně na vašem Facebooku, webu

- umístění banneru kampaně na váš web
- sdílení akcí na vašem FB, webu apod.
- sdílení zkušeností, příběhů, příkladů dobré praxe, poradenství či námětů na facebookové stránce dané kampaně

Co je potřeba pro zapojení udělat:

Odeslat přes GOOGLE formulář základní info o akci

<https://forms.gle/PfflWtjijunJV37H9>

Doporučené termíny odeslání formuláře:

Ptáci do 15. března
Přírodní zahrada do 15. dubna
Stromy a my do 5. září
Pokud budete pořádat **Férovou snídani**, registrujte se na www.ferovasnidane.cz

Pozvánky, plakáty (v pdf i jpg) zaslejte na kontaktní e-mail. Nezapomínejte přidat název kampaně, příp. logo Lísky – kvůli společné propagaci, identitě a vyjádření pospolitosti.

KONTAKT:

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz
infoevvo@seznam.cz • tel.: 605 806 840

LÍSKA Zlínský kraj

1. dubna startujeme 14. ročník osvětové kampaně LÍSKY „Ptáci – žijí tady s námi“

LÍSKA, její členské a partnerské organizace, školy a muzea chystají po celý duben rozmanité aktivity.

Na facebookové stránce kampaně budou zveřejňovány zajímavé informace ze života ptačí říše i pozvánky na akce, www.facebook.com/ptacizijitadysnamimi/?ref=br_rs

Koordinátor: LÍSKA, z.s.

Garant: Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město

www.liska-evvo.cz/doc/ptaci-ziji-tady-s-nami

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI

1.–30. DUBNA

www.liska-evvo.cz

Učíme se venku – téma ptáci

PTAČÍ HRY, <https://ucimesevenku.cz/druziny/ptaci-divadlo/#novedruhy>

Ptačí divadlo, <https://ucimesevenku.cz/druziny/ptaci-divadlo/>

Ptačí průzkumník, <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/#ptacipruzkumnik>

Sbírka peří, <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/#peri>

Ptačí zobáky, <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/#zobaky>

Ptačí hnízda, <https://ucimesevenku.cz/laborator-venku/#hnizda>

LÍSKA

Zlínský kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 6/2023

strana 9

14. ROČNÍK OSVĚTOVÉ KAMPANĚ PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI

1. 4. – 2. 5. 2023
Kalendář místních a regionálních akcí ve Zlínském kraji

NÁZEV AKCE A DATUM KONÁNÍ	KONTAKT NA POŘADATELE
Kamarádi z ptačí říše výzva, 4. ročník	LÍSKA, z.s. infoevvo@seznam.cz
Přednáška Velký rok: Jak skloubit vášně a sny s prací? 5. dubna, od 17 hodin	Muzeum regionu Valašsko, p. o., zámek Vsetín www.muzeumvalassko.cz/akce-a-vystavy/velky-rok-jak-skloubit-vasne-a-sny-s-praci
Ptačí odpolodní 15. dubna, zahrada SVC	Středisko volného času Klubko Staré Město U Školky 1409, 686 03 Staré Město, cevzabka@klubkosm.cz
Vitání ptačích zpěvu 23. dubna, Sad Pod Babou, Zlín	tosenovsky@birdlife.cz, 777 771 196
Výtvarná soutěž pro děti do 15. dubna	Spolek pro obnovu zámeckého parku v Brankách palatovablanka@seznam.cz
Výtvarná soutěž na téma Ptáci – žijí tady s námi 1.–24. dubna	Centrum Veronika Hostětín, Fer Kaffé Veronika Slavičín www.hostetin.veronica.cz
Lektorský program Život v parku celoročně	Muzeum regionu Valašsko, p. o., zámek Letná u Valašského Meziříčí, www.muzeumvalassko.cz/lektorske-programy/zyvot-v-parku
Pestrost ptačího světa interaktivní výstava k zapůjčení	Středisko volného času Klubko Staré Město http://www.cevzabka.xf.cz/, cevzabka@klubkosm.cz, 602 643 117
Ukázková přírodní zahrada a sad interaktivní prvky v přírodní zahradě	Centrum Veronika Hostětín www.hostetin.veronica.cz
Učíte se venku náměty na pozorování a aktivity	TEREZA, LÍSKA https://ucimesevenku.cz/ - www.facebook.com/ucimesevenku.cz/
Monitoring čapů celostátní akce	Česká společnost ornitologická https://cap.birdlife.cz
Atlas hnízdního rozšíření ptáků Dlouhodobý monitorovací projekt, který každoročně sleduje vývoj početnosti většiny druhů u nás hnízdících ptáků.	https://db.citizenscience.cz/?p=1418

20. 3. Světový den vrbáčů | 1. 4. Mezinárodní den ptačtva | 2. 5. Vitání ptačích zpěvu | 13.–14. 5. Světový den stěhovavých ptáků (2. víkend v květnu)

Metodické listy do výuky či materiály k tématu můžete získat v LÍSCĚ - infoevvo@seznam.cz

Více informací na www.liska-evvo.cz a na webech zapojených partnerů. [www.facebook.com/Ptáci – žijí tady s námi](https://www.facebook.com/Ptaci-Žijí-tady-s-nami)

Soutěžní výzva pro děti a rodiče s dětmi, 4. ročník KAMARÁDI Z PTAČÍ ŘÍŠE

**Soutěžní úkol číslo 1
PTÁK ROKU 2023**

- Česká společnost ornitologická již od roku 1992 každoročně vyhláší ptáka roku. Upozorujme tím na zajímavé ptačí druhy, které si zasluží naši pozornost a ochranu.
- Zjistěte, kdo letos tento titul získal a proč.
- Nakreslete obrázek ptáka roku, sčítáte jej doplnit i zajímavou informací. Obrázek, označený správným názvem ptáka roku nám pošlete.

**Soutěžní úkol číslo 3
PTAČÍ BÁSNÍČKA**

- Sýkorky patří k velmi známým a oblíbeným ptáčkům. Zkuste o nich najít nebo napsat básničku, komiks nebo pohádku. Své dílo nám pošlete.

**Soutěžní úkol číslo 2
PTAČÍ HODINKA**

- Od roku 2019 Česká společnost ornitologická pořádá vždy v lednu sčítání ptáků tzv. Ptačí hodinky, do které se můžete zapojit každý.
- Dohleďte, o jakou akci se jedná. Vyhleďte výsledkovou tabulku vašeho kraje a zjistěte, kolik druhů ptáků bylo v kraji sledováno, který byl pozorován nejčastěji a který se umístil jako poslední.
- Zkuste zjistit o nejbližším ptačím druhu zajímavé informace, napiš, kde žije, čím se živí, kde a jak staví hnízdo, jak vypadají jeho vajíčka, zda se od sebe liší samička a sameček, jak vypadá jeho peří, jak je velký (najděte přírodním, napiš, váží jako pytlík cukru). Z informací vytvořte lapbook a jeho fotografií nám pošlete.

**Soutěžní úkol číslo 4
PÍTKO A KOUPÁTKO**

- Téměř na každé zahradě najdete krmítko, ale vědět jste, že velmi důležité je i pitko. Ptáci potřebují vodu jak k pití, tak ke koupání a to nejen v horších letních dnech.
- Vyrobte a umístěte pitko ve vašem okolí. Je sice nutné o něj pečovat, ale ptáci, popř. i jiní živočichové ho ocení. Nám pošlete fotografii.
- V dalších měsících nezapomenejte o pitko pečovat, čistit ho a doplňovat vodu.

Doporučený věk: 5–12 let
Vyberte si aspoň jeden ze soutěžních úkolů. Splněné úkoly, doložené krátkou zprávičkou, fotografií či obrázkem, opatřené kontaktními údaji: jméno a příjmení autora, věk autora, škola, e-mail, poštovní adresa zasíláte do 6. 5. 2023 na adresu: infoevvo@seznam.cz, HESLO: Ptáci
Pokud se účastníte se třídou či skupinou dětí, uveďte prosím počet zapojených dětí.
Odesláním uděluje LÍSCĚ souhlas se zveřejněním fotografie či obrázku na Facebooku a webu LÍSKY.

Soutěž je aktivitou 14. ročníku osvětové kampaně Ptáci – žijí tady s námi
KONTAKT: LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín www.liska-evvo.cz

Jaro ožívá

OBČANSKÁ VĚDA PRO PTÁKY.

Ptáci se vyskytují téměř ve všech částech světa a často migrují na ohromné vzdálenosti. Občanská věda může pomoci ve sledování změn jejich početnosti, či migračního chování v celosvětovém měřítku. Díky těmto údajům pak vědci zjistí, kterým druhům a biotopům hrozí nebezpečí a mohou začít s jejich ochranou. Například díky mnoha dobrovolníkům zapojeným do Celoevropského monitoringu běžných druhů ptáků (PECBMS) jsme zjistili, že Evropa za posledních 40 let ztratila okolo 600 milionů hnízdních ptáků, většinu z nich díky intenzivnímu zemědělství. Dobrovolníci zapojení do Jednotného programu sčítání ptáků zase pomáhají vědcům při zjišťování změn početnosti jednotlivých druhů v našich podmínkách.

Více na <http://www.springalive.net/cs/theme/obcanska-veda-pro-ptaky>

Ptákem roku 2023 je polák velký

Na pomyslném trůnu vystřídá zvonka zeleného. Udělením titulu polákoví velkému chceme upozornit na neutěšený stav naší rybníční krajiny a na to, že polák v České republice stále patří mezi lovné druhy, a to i přesto, že je celosvětově ohrožený. <https://www.birdlife.cz/ptak-roku-2023-polak-velky/>

Nicméně dobrou zprávou nejen pro poláka je celounijní zákaz olověných broků na mokřadech, který vešel v platnost ve středu 15. února. Na otravu olovem v Evropě každoročně hynulo milion ptáků. To se má nyní změnit.

S vyhlášením poláka ptákem roku vydává Česká společnost ornitologická **monotematické číslo časopisu Ptačí svět:**

https://bigfiles.birdlife.cz/PS/PS_2023_01.pdf

Dravci Evropy

fotografická výstava
MVDr. Ivo Paulíka

1. 4. - 31. 5. 2023
Dům přírody Poodří
Bartošovice

SPOLEK PRO OBNOVU ZÁMECKÉHO PARKU V BRANKÁCH VYHLAŠUJE

VÝTVARNOU SOUTĚŽ PRO DĚTI

NEJPOZDĚJI DO 15.4.

Téma:
Zjistí a nakreslí ptáčka, kterého ornitologové zvolili "PTÁKEM ROKU 2023".

Kategorie: MŠ, ZŠ - 1. stupeň, ZŠ - 2. stupeň
Doporučený formát: A4, A3
Výtvarná technika: libovolná

Své práce odevzdejte v: ZŠ a MŠ Branky, ZŠ a MŠ Chorym, ZŠ a MŠ Pollice
nebo zašlete na adresu:
Spolek pro obnovu zámeckého parku,
Branky 296, 756 45

V rámci osvětové kampaně LÍSKY vyhlášíme výtvarnou soutěž pro děti na téma „Ptáci – žijí tady s námi“

Tematicky zpracované obrázky ve formátu A4 či A3 můžete nosit až do 24. dubna přímo do naší kavárny Fér Kaffé Veronica, K Nábřeží 850, Slavičín.

Prosíme o uvedení jména a věku dítěte.
Každé dítě může odevzdat pouze 1 soutěžní obrázek.

Dne 30. dubna v 15.00 budou vyhlášeny výsledky přímo v kavárně a první tři místa budou oceněna (ve hře je ptačí budka, přírodovědné pexeso či perníkové srdce)!

DĚKUJEME A TĚŠÍME SE NA VŠECHNY VAŠE NÁPADITÉ OBRÁZKY!

VÍTÁNÍ PTAČÍHO ZPĚVU

23. dubna 2023
7.30–10.00 hodin

sad Pod Babou

Vycházka do probouzející se jarní přírody, tradiční akce České společnosti ornitologické. Pouze pro přihlášené, přihlášky e-mailem na tosenovskyy@birdlife.cz s uvedením počtu účastníků a telefonickým kontaktem.

Ranní poslech, poznávání a pozorování běžných druhů ptáků, pozorování dalekohledy a povídání o zajímavostech z jejich života.

Vede Evžen Tošenovský (tel.: 777 771 196, e-mail: tosenovskyy@birdlife.cz).

Exkurzi povede zoolog Mgr. Evžen Tošenovský (PříF UP Olomouc, CSO, CESON).

Poládá MMZ – Odbor životního prostředí a zemědělství v rámci kampaně Den Země 2023

www.cso.cz | www.birdlife.cz

Osvětová kampaň

Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Férová snídaně 2023

Přijďte se k místním organizátorkám a organizátorům Férové snídaně!

Letos na podporu pěstitelů ve světě piknikujeme dopoledne v sobotu 13. května 2023. Všechny podklady k organizaci najdete na <http://www.bit.ly/ferova-snidane-podklady-2023>. Můžete se pustit do přípravy, koukněte do manuálu, zavězte kamarády, oslovte místní média.

POCTIVĚ VYROBENÉ,
SPRAVEDLIVĚ
ZAPLACENÉ

CELOROČNĚ

www.liska-evvo.cz

Na Dolním náměstí ve Vsetíně se druhou květnovou sobotu koná oblíbený piknik na podporu pěstitelů ve světě

V sobotu 13. května 2023 se ve Vsetíně uskuteční již 12. komunitní piknik na podporu pěstitelů ve světě – **Férová snídaně**. Fairtradové město Vsetín se tak opět přidá k více než stovce míst, kde se ve stejný čas sejdou tisíce lidí, aby vyjádřily svůj zájem o pěstitele v zemích Afriky, Asie a Latinské Ameriky. Ti za svoje kakao, kávu nebo banány dostávají velmi málo zaplacené, často pracují v nedůstojných nebo dokonce nebezpečných podmínkách a musí čelit dopadům klimatické změny. Na to reaguje systém Fairtrade. Pěstitelé ze zemí globálního Jihu si díky němu mohou vlastní práci vydělat na důstojný život. Za své plodiny dostávají odpovídající výkupní cenu a navíc fairtradový příplatek. Na polích a plantážích tak nemusejí pracovat jejich děti a pěstování může být šetrné k přírodě.

Na Dolním náměstí, před budovou Masarykovy veřejné knihovny, budou od 10 do 12 hodin připraveny **aktivity pro děti, Férová kavárna Lísky s nabídkou kávy, čaje i horké čokolády, ochutnávka moučníků a pomazánek z fairtradových i místních surovin, knižní bazárek. Na místě budou k zakoupení fairtradové výrobky a Lukášovy šité hračky.** Na organizaci se podílí LÍSKA, Masarykova veřejná knihovna, ALCEDO – středisko volného času, žáci vsetínských Fairtradových škol KOSTKA, Ohrada, Rokytnice a Sychrov s podporou vsetínské radnice.

Doporučujeme účastníkům přibalit si do košíku piknikovou deku, oblíbený hrneček, doma upečený moučník či pomazánku z fairtradových a místních surovin ke sdílení na společném snídaňovém stole. Může to být domácí koláč nebo bábovka s fairtradovým kakaem, kokosem, rozinkami a cukrem, vajíčka, mléko, sýry či zelenina z místní farmy.

„Zapojit se do tohoto happeningu je pro mě srdeční záležitost. Jedná se o příjemné setkání s přáteli i místní komunitou a společně můžeme dát najevo, že nám záleží na dobrých životních podmínkách pěstitelů ve světě. Férovou snídani organizuje LÍSKA se školami a dalšími organizacemi ve městě již 12 let. I letos budeme společně luštit férový kvíz, ochutnávat voňavou férovou kávu, horkou čokoládu a férové dobroty, děti budou malovat obrázky. Snídání zahájíme tradiční Vsetínské dny pro Fairtrade, kdy všechny fairtradové školy a další organizace připravují zajímavé programy,“ popisuje Iva Koutná, organizátorka Férové snídaně ve Vsetíně.

Líska

Férová snídaně

piknikují za pěstitele ve světě

sobota 13/5/2023 10–12 hodin

MÍSTO: **Vsetín, Dolní náměstí, před budovou knihovny a informačního centra**
DOPORUČENÍ: piknikovou deku, vlastní oblíbený hrneček s sebou, můžete přibalit i moučník z místních či fairtradových surovin pro společný snídaňový stůl

Férová kavárna Lísky / káva, čaj, horká čokoláda / prodej fairtradových výrobků / program pro děti / výprodej knih

www.liska-evvo.cz

Férová snídaně se koná v Česku již po dvanácté, a to vždy na Světový den pro fair trade, který se slaví každoročně druhou květnovou sobotu. Ve Vsetíně se zapojujeme od samého počátku, letos na Dolním náměstí, od 10:00 do 12:00 hodin v prostoru před knihovnou (v případě deště v Informačním centru).

„Férová snídaně je největší česká akce na podporu odpovědné spotřeby. Do organizace tohoto komunitního pikniku se hlásí dobrovolníci a právě díky jejich energii se loni po dvou covidových letech sešlo celkem na 140 místech přes 5700 lidí. Fairtrade není jen certifikační systém, ale globální hnutí, které spojuje miliony pěstitelů v zemích Afriky, Asie a Latinské Ameriky s miliony spotřebitelů a aktivních lidí ve světě. Jsem rád, že zájem o pořádání akce se u nás dlouhodobě drží a společným úsilím můžeme přispívat k lepším životům pěstitelů kávy, kakaa nebo banánů,“ uvedl Stanislav Komínek z nevládní organizace Fairtrade Česko a Slovensko, která akci koordinuje.

Ilustrační fotografie k Férové snídani najdete na <https://cloud.ecn.cz/index.php/s/iqPQEFXRscZ2cyf>.

Podrobné informace k letošní snídani jsou průběžně aktualizovány na webových stránkách <http://www.facebook.com/ferovasnidane>.

I/3 Vzdělávání, programy a metodická podpora EVVO

Nabídka akreditovaných vzdělávacích programů LÍSKY v roce 2023

DATUM	NÁZEV AKCE	MÍSTO KONÁNÍ	DOPORUČENO
25. dubna	Venkovní učitel , seminář pro (mírně) pokročilé.	Hájenska Semetín, Vsetín	ZŠ, SŠ, SVČ, NNO
22. května	Terénní exkurze Krajem orchidejových luk – za krásami a jedinečností přírodního a kulturního bohatství Bílých Karpat.	Bílé Karpaty	MŠ, ZŠ, SŠ, ŠD, SVČ, NNO
26.–28. května	Konference VENKU pro školní koordinátory EVVO, 2. ročník – aktuální environmentální témata, učíme se venku, badatelsky orientované vyučování, školní zahrada, osobnostně sociální a profesní rozvoj koordinátora EVVO, spolupráce, hodnocení, sdílení zkušeností s realizací EVVO ve škole a další.	Hájenska Semetín, Vsetín	MŠ, ZŠ, SŠ, SVČ – absolventi specializačních studií
5. června	Dobré otázky pro environmentální výchovu – seminář pro pedagogy.	Vsetín, Základní škola Rokytnice	ZŠ, SVČ
23. června	Workshop Učíme se venku – náměty na činnosti s dětmi venku v každé roční době.	Hájenska Semetín, Vsetín	MŠ, program Mrkvička
23.–24. června	Workshop Učíme se venku – terénní a regionální výuka, jak na učení venku, co můžeme dělat s dětmi venku napříč předměty, čísla a písmena venku, využití zajímavých aplikací a programů.	Hájenska Semetín, Vsetín	ZŠ, ŠD, SVČ, NNO
18. října	XXII. Krajská konference o EVVO Svět se mění, pojďme o tom učit Tradiční inspiromat zajímavých a aktuálních témat, tipů a nápadů do vaší výuky.	Zlín, HUB, https://hubzlin.cz	MŠ, ZŠ, SŠ, ŠD, ŠK, SVČ, NNO, veřejná správa, studenti a další zájemci

Pozvánky s odkazem na přihlašování na jednotlivé akce jsou zveřejňovány v elektronické rozesílce LÍSKY, na webu a Facebooku.

**studijní centrum
BASIC**

**TRÁPÍ SE VAŠE DÍTĚ
PŘI UČENÍ
A NEDOKÁŽETE
MU POMOCT?**

tel.: 734 442 120 | www.basic.cz

JAK SE SPRÁVNĚ UČIT

Najdi, kde použiješ to, co se učíš.

Nerozumíš? Neboj se zeptat.

Uč se krok za krokem.

Zapoj co nejvíce smyslů.

Procvičování dělá mistra.

Soustřeď se na úspěchy.

Žádný učený z nebe nespadl.

© Studijní centrum BASIC

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme akreditované vzdělávací programy, vč. ONLINE formy:

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Studium k výkonu specializované činnosti v oblasti environmentální výchovy – školní koordinátor EVVO v MŠ, ZŠ, SŠ, SVC.
- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVC.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování
- lektorské dovednosti
- tematické exkurze za příklady dobré praxe

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAPII. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna**

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **programu MRKEV** (základní a střední školy) a **programu Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

Členské a partnerské organizace LÍSKY, z.s.

1 – DDM Astra Zlín, p.o.
www.ddmastra.cz

2 – ZO ČSOP Veronica – Centrum Veronica Hostětín
www.hostetin.veronica.cz

3 – Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s.
www.iskopanice.cz

4 – ZO ČSOP KOSENKA Valašské Klobouky
www.kosenka.cz

5 – VIS Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
www.bilekarpaty.cz/vis

6 – SVC Klubko Staré Město, p.o., Zábka – centrum ekologické výchovy
www.klubkosm.cz

7 – Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.parkrochus.cz

8 – DDM Šíkula Uherské Hradiště, p.o., Přírodovědné centrum Trnka
www.ddmsikula.cz

9 – DDM Pastelka Uherský Ostroh, p.o.
www.ddmpastelka.cz

10 – ONENESS, o.p.s., Rusava
www.onenesscentrum.cz

P1 – ALCEDO – středisko volného času Vsetín
www.alcedovsetin.cz

P2 – Valašské ekocentrum Valašské Meziříčí
www.ochranci.cz

P3 – SVC Rožnov pod Radhoštěm, p.o.
www.svcroznov.cz

P4 – ZO ČSOP Divoky
www.csopdivoky.cz/aktivity/terenni-ekologicke-stredisko-bofi-divoky/

P5 – Vzdělávací centrum Hájenka Holešov
www.tokabeja.cz

LÍSKA, z.s.
www.liska-evvo.cz

Denní a pobytové výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy připravují:

- **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
www.ddmastra.cz/výukové-programy
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole,**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šíkula Uherské Hradiště,**
www.ddmsikula.cz
- **TINCTA-HERBAE ATELIÉR PŘÍRODNÍHO BARVÍŘSTVÍ**
tincta-herbae@centrum.cz
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou,**
www.bilekarpaty.cz/vis
- **LÍSKA, z.s.,**
www.liska-evvo.cz
Financování možné i z tzv. „ŠABLON“.
Pro školu připravíme kompletní agendu projektového dne.
INFORMACE:
infoevvo@seznam.cz,
605 806 840

VÝUKOVÝ PROGRAM LÍSKY

Z FARMY NA NÁŠ STŮL, ANEB ZDRAVĚ HRAVĚ O PŮVODU A ZPRACOVÁNÍ POTRAVIN

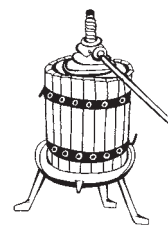
Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, nádobí)

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Rozsah: 2 hodiny / po dohodě se školou lze připravit i jako projektový den v rozsahu 4 x 45 minut

EXKURZE LÍSKY NA FARMY A K REGIONÁLNÍM VÝROBCŮM

Po vzájemné dohodě zahrnuje dopravu autobusem, komentovanou exkurzi, praktickou činnost, ochutnávku produktů a tematický výukový blok.

Místo konání: farma, dílna či provozovna výrobce s ohledem na dostupnost.

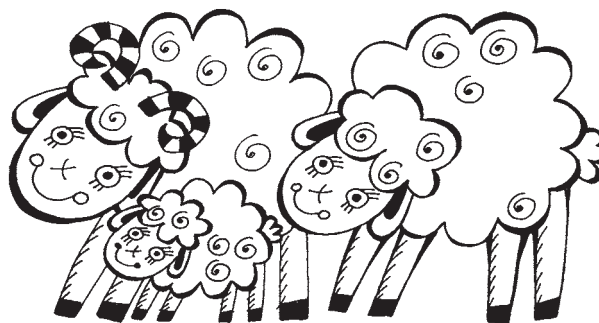
Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: min. 90 minut + cesta tam a zpět

Cenu stanovíme po upřesnění programu a trasy exkurze, v návaznosti na počet žáků.

Vhodné i jako projektový den mimo školu v rámci tzv. ŠABLON.

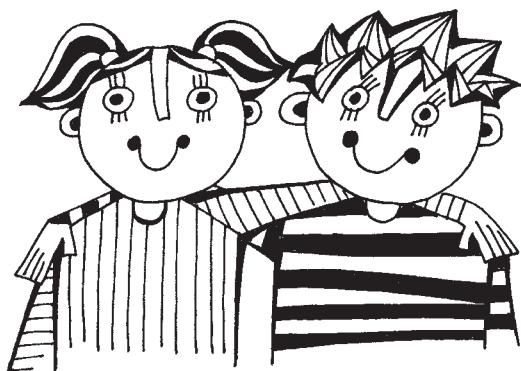
PROGRAM S LÍSKOU PRO ŠKOLU V PŘÍRODĚ, ADAPTAČNÍ POBYT ČI ŠKOLNÍ VÝLET

Po vzájemné dohodě zahrnuje:

- farmářskou stezku – farmářský den,
- stezku objevování přírody – Učíme se venku,
- tematický výukový program, např. VODA – život v každé kapce, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě, Z farmy na náš stůl, Učíme se s POLY,
- terénní exkurze do okolní přírody či na farmu,
- další témata dle potřeby MŠ či ZŠ.

Rozsah programu přizpůsobíme plánu školy.

Cenu stanovíme po upřesnění programu, v návaznosti na počet žáků.

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ, ŠD A SVČ

www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu projektové výuky. Přispívá k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

Zaměření projektové výuky:

- polytechnika, přírodovědná gramotnost,
- regionální vlastivěda, interpretace místního dědictví,
- regionální udržitelná ekonomika (zemědělství, řemesla) – doporučujeme Školní farmářský den + další dle potřeby MŠ či ZŠ.

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou.
Cenu stanovíme po upřesnění programu.

Školní farmářský den

Hlavními tématy celodenního projektového dne je původ jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa, zdravý životní styl, regionální produkty, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost.

Dopolední část je zaměřena na práci dětí a vrstevnické učení, odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ, příp. MŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Domluvíme účast regionálních výrobců, zajistíme aktivity do programu i propagaci.

Školní farmářský den
JEDINEČNÝ PROJEKTOVÝ TEMATICKÝ DEN PRO CELOU ŠKOLU
www.liska-evvo.cz/doc/skolni-farmarsky-den-6
18. května 2023
ZŠ Hulín
13. června 2023
ZŠ a MŠ Kašava
Liska Zlínský kraj

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou.

Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po výukovém programu (VP), v souladu s projektovou výukou.

6. ročník: Voda na Zemi, koloběh vody v přírodě, příčiny a důsledky znečištění vody

7. ročník: Voda v krajině

8. ročník: Spotřeba vody

Místo konání: třída

Doporučeno: II. stupeň ZŠ a víceletých gymnázií

Počet účastníků: třída

Rozsah: min. 1 hodina + domácí práce žáků před VP, 1 hodina VP s lektorem, práce žáků po VP

Učíme se venku s Lískou

Přiblížíme dětem svět přírody prostřednictvím rozmanitých činností a prožitku.

Témata – v návaznosti na roční období:

živá zahrada – ptáci, bezobratlí, hmyz, stromy, jarní rostliny, semínka, stopy, cyklus života, svět pod lupou, půda, voda, činnosti na rozvoj matematické a čtenářské gramotnosti (čísla a písmena venku), regionální vlastivěda (ornamenty), badatelské aktivity, apod.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí v okolí školy, Arboretum Semetín

Doporučeno: od 5 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Rozsah: 4 × 45 minut

Učíme se venku s POLY

Přiblížíme dětem řemesla, tradice a zvyky regionu prostřednictvím činností a prožitku.

Témata:

praktické ukázky řemesel (např. práce se dřevem, pilkou, proutím, slámou, ovčí vlnou, barvení), zvyky, hry a hračky našich předků, poklady z půdy, cesta jídla na náš stůl apod.

Místo konání: zahrada, venkovní či vnitřní areál školy

Doporučeno: od 4 let

Počet účastníků: 1–3 třídy

Rozsah: 4 × 45 minut

Letos je to rovných 50 let, co byla vyhlášena Chráněná krajinná oblast Beskydy

A právě této malebné lokalitě je věnován seriál rozhovorů a reportáží Českého rozhlasu Zlín:

<https://rozhl.as/Beskydy50>.

Jedním z příspěvků je i povídání o zajímavostech a turistických lákadlech Beskyd:

<https://rozhl.as/turisteBeskydy>

Síla učitelské komunity a vzájemné podpory nás přivedla na myšlenku poradny pro pedagogické pracovníky

Jsm rádi, že jsme ji za podpory **Česká spořitelna** mohli zrealizovat. Pomůže nám s tím, co jsme do teď dělali po messengerech – propojování učitelů, kteří potřebují radu či podporu, s těmi, kdo ji umí poskytnout.

Online (nejen) ****UČITELSKÁ PORADNA**** je vám ode dneška k dispozici - <http://www.ucitelskaporadna.cz>

Otevíráme Poradnu UP!

- pro všechny lidi českých škol
- bezplatně
- odborníci radí po telefonu, e-mailem, osobně
- problémy s žáky, vyhoření, pracovní právo, vztahy na pracovišti...

...na ucitelskaporadna.cz jsme tady pro vás!

 Učitelská spořitelna
 Česká spořitelna
 Člověk v tísni

Ocenění žáků Zlínského kraje 2023

Zlínský kraj vyzývá střední školy a základní školy všech zřizovatelů, případně další organizace, aby Zlínskému kraji předkládaly své návrhy na Ocenění žáků Zlínského kraje za mimořádné úspěchy v mimoškolní činnosti. Uzávěrka návrhů je ve středu 19. dubna 2023 do 15 hodin.

<https://www.zkola.cz/oceni-zaku-zlinskeho-kraje-2023/>

Příběhy lesního žalu

<https://institut2050.cz/pribehy-lesniho-zalu>

Česká Vysočina se během posledních let změnila k nepoznání. Gradace kůrovce způsobila rozsáhlé odlesňování, které proměnilo charakter řady míst. Některá z nich provázela zdejší obyvatele už od dětství.

Často se mluvilo o škodách ekonomických a ekologických. Nás však v projektu realizovaném ve spolupráci s Martinem Křížem a jeho vzdělávacím centrem **Chaloupky o.p.s.** a lesní mateřská škola zajímal pohled místních dětí a dospívajících. Jak vnímají dramatickou proměnu krajiny? Jak ji prožívají? Stýská se jim po původní krajině? A pomáhá jim zapojení do výsadby nového lesa se s těmito změnami krajiny vyrovnat?

Proto se Barbora Klocová za místními dětmi a dospívajícími vypravila. Vznikl dokumentární film, který v březnu 2023 uvede Česká televize. Ve spolupráci s Janem Krajhanzlem připravila ještě kvalitativní ministudii, která se zakládá na 31 osobních rozhovorech s respondenty a respondentkami z Vysočiny ve věku 8 až 18 let.

Kvalitativní ministudii si můžete prostudovat **tady**.

A tady upoutávka na dokumentární film, který měl premiéru 21. března 2023 v 17:40 na ČT2 a nyní ho můžete sledovat v **iVysílání České televize**.

Autoři: Barbora Klocová, Jan Krajhanzl

Ze zapojení do Fairtrade má prospěch celá komunita

Popisuje Bladimir Pacheco, jak se v jejich družstvu Seynekum rozhodli využít fairtradový příplatek. Nyní do školy chodí oproti původním 40 až 100 dětí a to i z rodin, které nejsou členy družstva.

Známka FAIRTRADE je malá, ale dělá velké věci

<https://fairtrade.cz/fairtrade-mala-znamka-ale-dela-velke-veci/>

Malá známka,
ale dělá velké věci.

„Fairtradový příplatek jsme investovali do opravy a rozšíření místní školy.“

Bladimir Pacheco, pěstitel kávy a cukrové třtiny z Kolumbie

ERASMUS plus

Nabízí teď mnohem více možností. Můžete tak získat zkušenosti ze světa, i když třeba nejste student nebo nemáte čas někam jezdit. Více na <https://www.erasmusroste.cz>

Výzva Základní granty

Vyhlašovatel Nadace Open Society Fund Praha
<http://nno.ecn.cz/index.stm?x=2763605&apc=nF2xx1-->

Podejte si žádost o grant u Nadace Partnerství

Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete?

Aktuální nabídku grantů sledujte na

www.nadacepartnerstvi.cz/granty

O GRANTECH:

Další otevřené výzvy zaměřené na výsadby

najdete na www.sazimebudoucnost.cz/

Výzva č. 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I

Žádosti je možné podávat už jen do 28. 4. 2023.

Vzhledem k tomu, že je to projekt návazný, musí školy počkat, až dokončí Šablony III – OP VVV.

Některé začaly realizovat již v září 2022, některé začnou až v červenci/září 2023. Je však důležité podat žádost co nejdříve! I když nemáte ukončené Šablony III OP VVV.

Šablony III stále probíhají, nejzazší konec realizace projektů je 30. 6. 2023. Školy postupně ukončují realizaci, některé zažádaly o předčasné ukončení, aby mohly co nejdříve navázat Šablonami I OP JAK.

Oprávnění žadatelé: MŠ, ZŠ vč. ŠD a ŠK, ZUŠ, SVC, PPP

Délka realizace: 24–6 měsíců

Tak hodně štěstí a sil.

Pokud plánujete realizovat témata inovativního vzdělávání pro žáky (přírodovědné vzdělávání, EVVO a vzdělávání k udržitelnému rozvoji, rozvoj podnikavosti a kreativity) rádi pro vás připravíme programy a projektové dny dle pravidel výzvy.

Stejně tak nabízíme vzdělávání pedagogů v tématech EVVO, přírodovědné vzdělávání, projektová výuka, zážitková pedagogika).

Kontakt: infoevvo@seznam.cz

LÍSKA

Využijte šablony OP JAK pro školy a volnočasové aktivity

Žádosti na dotace v rámci nových šablon MŠMT v rámci Operačního programu Jana Ámose Komenského (OP JAK) se podávají do **28. dubna 2023**. Vypadá to, že jsou zase o něco jednodušší na vykazování. Projekty musí být zahájeny nejpozději v létě 2023 a ukončeny v prosinci 2025.

Šablony umožní aktivity společného vzdělávání, posílení podpůrných pedagogických pozic ve školství a rozvoj pedagogických pracovníků s cílem zlepšit kvalitu vzdělávání a zajistit úspěch každého žáka. Zaměřují se i na podporu dětí ohrožených školním neúspěchem, za ně se považují také děti ukrajinských běženců, které mohou být z šablon rovněž podpořeny. Přehled šablon OP JAK: <https://opjak.cz/vyzvy/>

LÍSKA NABÍZÍ SPOLUPRÁCI PŘI REALIZACI ŠABLON ZAMĚŘENÝCH NA:

- **Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání** v tématech **EVVO a vzdělávání pro udržitelný rozvoj, přírodovědné vzdělávání, projektová výuka, zážitková pedagogika, propojování formálního a neformálního vzdělávání, inovativní formy výuky.**

Společně připravíme **vzdělávání na míru – 8 inspirativních hodin** (1 šablona) k učení venku, učení v zahradě, badatelsky orientované výuce, regionální výuce, přírodnímu tvoření, řemeslům, polytechnickému vzdělávání. Místo pro konání semináře vybereme společně.

Semináře již nemusí být akreditované, LÍSKA však bude nadále usilovat o akreditace MŠMT.

- **Podpora inovativního vzdělávání dětí/žáků** v tématech inovativního vzdělávání pro děti/žáky – **přírodovědné vzdělávání, EVVO a vzdělávání k udržitelnému rozvoji, rozvoj podnikavosti a kreativity.** Dle pravidel výzvy připravíme projektovou výuku, propojení formálního a neformálního vzdělávání, výuku v tandemu s lektorem.

Na míru zajistíme požadovanou formu vzdělávání, např. **projektový den ve škole** v rozsahu min. 4 hodin.

1 šablona = 32 hodin inovativního vzdělávání v průběhu roku, během nichž se můžete s žáky věnovat projektové výuce, badatelství, zážitkové pedagogice a aktivizujícím metodám.

Nejste si jisti, co přesně by vaší škole vyhovovalo či potřebujete více informací?

NEVÁHEJTE NÁS KONTAKTOVAT:

Iva Koutná • tel.: 605 806 840 • infoevvo@seznam.cz

LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín • infoevvo@seznam.cz • www.liska-evvo.cz

VENKOVNÍ VELIKONOČNÍ KALENDÁŘ

Svátky jara jsou tady. Inspirujte se v našem kalendáři, jak s dětmi venku velikonočně tvořit. Nevytvářejte na sebe zbytečné tlaky, není třeba nic složité vymyslet a nakupovat. Prožijte Velikonoce v klidu, vesele a venku.

JAK NA TO?

Vyražte s dětmi na jaře ven. Velikonoce jsou obdobím, kdy můžete bez omezení zkoumat, že příroda nabízí záplavu výtvarného materiálu. Nabízíme vám velikonoční kalendář Učíme se venku s tipy na řadu venkovních aktivit.

Je zcela na vás, kdy a kolik jich venku zažijete.

Velikonoční výzdobu není nutné kupovat. Stačí vyrazit ven, využít místních přírodnin a pak už jen zkoušet, vyrábět a zdobit ...

<https://ucimesevenku.cz/velikonocni-kalendar/>

JARO VENKU?

Potřebuješ konkrétní hry a tipy? Chceš rychlou inspiraci na jarní bádání, tvoření i žasnutí venku? Sleduj videokurz JARO VENKU – 21 krátkých videí v 6 lekcích

<https://ucimesevenku.cz/kurz-jaro-venku/>

MŮJ KÁMOŠ STROM

Vyberte si s dětmi strom, který je poblíž vaší školy nebo vašeho domu a poznejte ho ze všech stran! S naší novou aktivitou zjistíte, jak starý je váš strom.

<https://badatele.cz/cz/muj-kamos-strom>

EKOkalendář. Nový projekt spolku Uklidme Česko

Jeho cílem je přispět k povědomí o více než 150 ekologických mezinárodních dnech a svátcích, které nás mohou inspirovat k tomu, abychom změnili své chování a začali žít odpovědněji. Budeme rádi, když nám v tom pomůžete...

Uklidme Česko z.s. <https://www.ekokalendar.cz/>

JARO VENKU?

Potřebuješ konkrétní hry a tipy? Chceš rychlou inspiraci na jarní bádání, tvoření i žasnutí venku? Sleduj videokurz JARO VENKU – 21 krátkých videí v 6 lekcích

<https://ucimesevenku.cz/kurz-jaro-venku/>

Video 1 – ÚVOD

1. lekce PŘÍPRAVA

Video 2 – VYBAVENÍ, Video 3 – KNIHY

2. lekce POZNÁVÁME MÍSTO

Video 4 – ÚVOD, Video 5 – BARVY, Video 6 – ZVUKY, Video 7 – VŮNĚ, Video 8 – RUCI, Video 9 – CHUTĚ

3. lekce JARO MEZI STROMY

Video 10 – ÚVOD, Video 11 – CITLIVOST, Video 12 – BÁDÁNÍ, Video 13 – FANTAZIE

4. lekce JARO V TRÁVĚ

Video 14 – JARO KVETE, Video 15 – PROČ KVETOU TAK BRZY, Video 16 – PRVNÍCH 10

5. lekce JARO V POHYBU

Video 17 – POHYB, Video 18 – POBYTOVÁ ZNAMENÍ, Video 19 – JARNÍ ATELIÉR, Video 20 – CIZÍ JAZYKY, Video 21 – POTOK A JARNÍ BŘEHY

6. OHLÉDNUTÍ

Jaro s dětmi není pouze o masopustu a Velikonocích. Tradic, svátků a významných dnů je mnohem víc!!!

Co se tak s dětmi v DUBNU pustit do tvoření, které vždy navazuje na příběh z historie, lidovou tradici, významný den, svátek či povídání o přírodě?

Mám pro vás knihu, díky které zabavíte tvořivé ruce vašich dětí a zároveň se s nimi dozvíte zajímavé informace o tom, co se kolem vás v měsíci DUBNU děje.

BÁJEČNÉ TVOŘENÍ V DUBNU

Jednoduché návody na tvoření s dětmi (5-8 let) navazující na příběhy z historie, tradice, významné dny, svátky či povídání o přírodě.

- Proč se lidé poslední dubnovou noc zavírali doma na petlici a před dveře sypali písek nebo házeli trsy trávy?
- Kdy, proč a jak se slaví den tučňáků, mrkve, ptactva, kosmonautiky, dětské knihy a další?
- Jak sedlák převezl díky dubu čerta? Jak sv. Jiří porazil zlého draka a jak vzniklo souhvězdí Velké medvědice a Malého medvěda?
- Kdo se v dubnu probouzí ze zimního spánku a kdo se vrací z teplých krajů?
- Jak dlouho vydrží tučňák pod vodou a za jak dlouho přehryže bobr strom?
- Co v dubnu dělali naši předci a jakými pranostikami se řídili?
- Co je lví zub, kněžská pleš, pamprlice, lucernička, nebo kačinec?

<https://takjderok.cz/bajecne-tvoreni-v-dubnu/>

Arboretum Semetín

Nabízí krásné zázemí pro výuku venku.

Pro žáky byly vytvořeny nové pracovní listy.

Více <https://bit.ly/3M2qFce>

Pokud máte zájem do ARBORETA vyrazit s žáky, vše podstatné najdete zde <https://www.lesyvsetin.cz/arboretum>.

V semetínském arboretu vyrostl výukový včelín.

Více <https://bit.ly/3hp2v09>

Arboretum Semetín je otevřeno od 1. května do 15. října, 8–18 hodin. Vstupné uhradíte u vstupní brány.

www.arboretumsemetin.cz

Valašská Manufaktura Přírodních Materiálů

Workshopy a tvořivé ateliéry
děti a rodiče • mateřské školy a klubíky • základní školy a družiny

Valašská Manufaktura Přírodních Materiálů je příjemné místo na Vsetíně - Ohradě pro Vaše přednášky, besedy, workshopy a kurzy spojené s tvořením, přírodními materiály, tradičními technikami, péčí o Zemi a o lidi...

Jana Šobáňová

Tel.: +420 732 994 552, E-mail: tincta-herbae@centrum.cz

Děti si vyráběly svou vlastní knížku

Celý týden se těšily, až si budou moci vystřihovat a dokreslovat obrázky.

Vytvořila jsem také pracovní list, kde jsem zjišťovala, zda a jak se děti setkávají s knihou. Zkrátka, zda se doma čte... no co vám budu... je to báda.

TV v pokojíku, znají jen Elzu a Tlapkovou patrolu.. To nic proti, chápu atraktivitu, ale i Budulínka a Karkulka mají něco do sebe.

Ale naštěstí znají i české pohádky, postavičky z večerníčků, jak jsem později zjistila. Po obědě jsem jim četla Makovou panenku.

Těm starším doporučuji Dášenu, ke které najdete také PL. Občas tedy je potřeba text Karla Čapka zkrátit a lehce upravit.

Opravili jsme knihovničku a některé knížky. Což bylo cílem.

Ukázat dětem, že vytvořit knihu a zajistit, aby byla pěkná a sloužila do nejdéle, dá práci.

Zdroj: Učitelka MŠ, denisa.humena@seznam.cz

Hravý herbář

Hledáte zábavu na ven na celé jaro? Hodí se vám motivace k pravidelným výpravám ven? Chcete nejen objevovat jarní rostliny, ale také tvořit nebo ochutnávat? Nechte se vylákat ven Hravým herbářem a užijte si jarní přírodu!

Každý měsíc ...

- se proměníte v bylinkové detektivy, kteří se vydávají po stopách jarních bylin.
- budete probouzet semínka a pečovat o ně.
- využijete rostliny a jiné přírodniny k tvoření.
- připravíte si dobroty podle jarních receptů.
- můžete společně žasnout, bádát, tvořit a ochutnávat.

Hravý herbář získáte registrací do programu Les ve škole, zakoupením Balíčku pro rodiny nebo lze koupit samostatně.

Hravý herbář

- **65 stran** v PDF plné nápadů, informací a pracovních listů:
- **4 měsíce plné aktivit**
- **4 kapitoly** každý měsíc - **Pátrej, Pečuj a žasni, Tvoř a hraj si, Ochutnávej** - plné aktivit, které lákají děti každý měsíc ven a motivují je ke zkoumání i ochutnávání přírody.
- **1 příběh**, který děti i vás naladí na téma bylin
- **17 pracovních listů** k 17 jarním rostlinám
- **22 obrázků rostlin** s lákavými informacemi

Obdarujte sebe i Jděte ven

- **Hravý herbář** také posíláme jako **poděkování dárcům**, kteří nám poskytli finanční dar.
- Prohlédněte si Hravý herbář u nás v TEREZE, napište, domluvíme se.
- **Stáhněte si zdarma ukázkou** a vyzkoušejte si, zda vaše děti bude Hravý herbář bavit.

Doporučený věk: 3 až 6 let ve spolupráci s rodiči a 7 až 10 let pro děti samostatně

Proč si s dětmi založit zápisník o přírodě?

Tvorba zápisníků o přírodě není u nás příliš známá, a to je velká škoda. Jde totiž o skvělý způsob, jak využít kreativitu dětí (i dospělých) ke zkoumání světa kolem nás.

Tvorba zápisníku o přírodě je podobná **scrapbookingu**, při kterém se využívá různých výstřižků, fotek, textů a kreseb k zachycení vzpomínek. Při tvorbě zápisníku o přírodě **je naší inspirací příroda kolem nás**. Je to skvělý způsob, jak můžeme zaznamenat to, co v přírodě vidíme a učit se tak pozorováním.

Při zaznamenávání světa kolem nás se **děti naučí mnoho o přírodě a o místě, kde žijí**. Navíc si **procvičí také spoustu důležitých dovedností**, třeba:

- Soustředit se na jednu konkrétní činnost
- Postupně, samostatně a dlouhodobě pracovat na určitém úkolu
- Dívat se kolem sebe a všimnout si drobností
- Systematicky si zaznamenávat své poznatky

Co potřebuji pro založení zápisníku?

K tomu, abychom mohli začít pracovat na vlastním přírodním zápisníku, potřebujeme **jen velmi málo pomůcek**. Pro začátek nám bude stačit **deníček, tužka a pár pastelek**. Někdy se hodí také **metr nebo pravítko** na měření rozměrů.

Pokud se chceme do tvorby více ponořit, **můžeme použít mnoho dalších pomůcek**, kreativě se meze nekladou, záleží zejména na zvolené technice. Okolní přírodu můžeme zachytit kreslením uhlem, malbou akvarelem nebo si udělat radost a koupit si třeba velkou sadu kvalitních pastelek. Některé drobné a ploché předměty pak můžeme do deníku vlepovat a může se nám tak hodit lepidlo, lepicí páska, různé **samolepky** na dotvoření a podobně.

Jak vypadá práce na zápisníku?

Nejdůležitější je, aby nás **vytváření zápisníku bavilo**, proto se vždy **zaměříme na to, co nás v přírodě zaujme**. Tuto věc (nebo třeba děj) se pak snažíme **různými způsoby zachytit**. Jak to uděláme, to je čistě jen a jen na nás, hlavně nás to musí bavit.

Do zápisníku určitě patří texty, můžeme vymyslet třeba i báseň. **Velmi důležité jsou také kresby a malby**. Pokud je to možné, můžeme využít i různých obtisků nebo do deníku **vlepovat např. vylišované květiny**. A když nemůžeme rostlinu utrhnout a vylisovat, protože je moc velká nebo je vzácná, můžeme do deníku nalepit třeba její **fotografii** nebo si nakreslit třeba jen nějakou její část. Na stránky můžeme také nalepit různé **prospekty** z informačních center nebo **výstřižky** z nich.

Jak najdu správné téma?

Vše je na nás a existuje **nekonečné množství témat**, na která se můžeme zaměřit. Můžeme si např. **vybrat nějaký malý detail** na rostlině a ten prozkoumat u několika různých druhů rostlin (třeba květy, listy nebo trny), nebo můžeme **zkoumat jeho vývoj v čase** (např. poupě, květ, odkvetlý květ). Každý si téma vybírá podle svého, **jde opět o to, aby jej dané téma zaujalo**. Pokud nás téma baví, máme velkou šanci, že se do práce ponoříme, zapomeneme na čas a prozkoumáme vybrané téma opravdu do hloubky (pro děti to platí dvojnásob).

Výběr tématu je **závislý také na ročním období**. Na jaře se můžeme věnovat kvetoucím **rostlinám v našem okolí** a na podzim zase **listům a plodům**.

Jaké informace by v zápisníku neměly chybět?

Ideální je, když si do deníčku vždy poznačíme místo a datum pozorování. Můžeme si zapsat také počasí.

Také **je dobré pokusit se určit všechny zachycené organismy**, ať už jde o rostliny nebo třeba o hmyz. To nemusíme udělat hned, ale je dobré se k tomu vždy doma vrátit a alespoň se o to pokusit. Pokud se nám to nedaří, můžeme se např. na facebooku poohlídnout po nějaké skupině, kde nám mohou s určením pomoci. Takových skupin je opravdu hodně a často v nich najdete opravdové odborníky nebo podobné nadšence jako jsme my.

Pro určování různých organismů můžete využít **řadu našich kartiček**, které jsou vhodné na výlety do přírody. V neposlední řadě lze využít různé **aplikace na telefonu**, známý je např. **iNaturalist**.

Jak začít psát zápisník s dětmi?

Nejllepší je **jít dětem příkladem**. Děti pak mohou od nás **odkoukat mnoho zajímavých věcí**. A nemusíme jim je nutně vysvětlovat. Mohou například odkoukat co a proč nás zajímá, jak se měří nebo, že si všímáme i malých detailů.

Děti by měly pracovat na deníku převážně samy, těm, které ještě neumí psát, můžeme **pomoci se zaznamenáním písemných poznámek**. Určitě **bychom se měli vyhnout jakémukoli hodnocení výsledků a výtvorů**. Pokud chceme do procesu tvorby vstoupit je lepší pojmenovávat věci pravými jmény a výsledek nehodnotit: „Podívej, jak je ten květ vzadu tmavší, než ve předu, všiml jsi si toho?“.

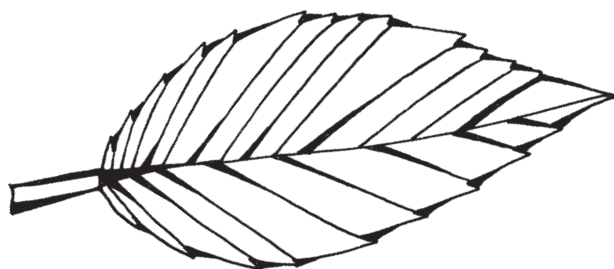
I když je kresba a malba důležitou součástí k zachycování přírody, nemusíme být zrovna Picasso, abychom si mohli tvorbu deníku užívat. Pokud si tvorbu deníku užíváme a budeme jej tvořit pravidelně, brzy zjistíme, že se **naše schopnost malovat začíná postupně zlepšovat**. Protože, umět kreslit je schopnost, kterou se většina z nás může naučit (i když si myslí, že nemá žádný talent). A často může kreslit lépe někdo, kdo nemá talent, ale často kreslí než ten, kdo talent má, a po celý rok nevezme do ruky tužku (pokud ovšem jeho talent není geniální, ale to je velmi vzácné).

Pokud hledáte inspiraci, můžete ji najít mezi obrázky na internetu, zkuste hledat pod heslem: **„nature journaling“**.

V některém z dalších článků se zaměříme na různé kreativní tipy, které můžete využít při tvorbě zápisníků o přírodě

<https://www.prirodadokapsy.cz/blog/proc-si-s-detmi-zalozit-zapisnik-o-priode/>

<https://www.prirodadokapsy.cz/samolepky-nasi-motyli/>

A co můžeme dělat?

Až se vás studentky a studenti zeptají, co mají – profesně a občansky – se stále katastrofičtější zejména klimatickou situací, ve které se nacházíme, dělat... Inspirujte se tipy Josefa Patočky.

V rámci programů klimatického vzdělávání nutně padají otázky typu „a co můžeme dělat?“. Naštěstí těch možných aktivit je celá řada, takhle je zpracoval Josef Patočka a mě přijdou jednak komplexní, pokrývající široké spektrum možností včetně emocionální či psychologické roviny, a nějaké body jsou i nečekané, jako je třeba angažovat se v odborech.

Celý text najdete zde: <https://www.ekocentra.cz/3762-2/>

Převzato z FB Josefa Patočky
jako příspěvek k vydání IPCC syntézy 20. 3. 2023

Jaká je vaše vodní stopa?

Bez ohledu na to, kolik a jak kvalitní vodu máme kolem sebe, využíváme nemalé množství během celého dne.

- Než si oblékneme obyčejné tričko, je už spotřebováno 3 tisíce litrů vody.
- Na výrobu džínů se spotřebuje dokonce 8 tisíc litrů vody.
- A co od zasetí semínka po nákup potravin v zemích, kde mají vody málo?
- Právě proto učíme lidi v afrických zemích o zahradničení s minimem vody. Umět co nejlépe hospodařit s nedostatkovou vodou je zcela zásadní pro místní ženy, které nesou odpovědnost za obživu rodin. Trénink tzv. „chytrého zahradničení“ jim poskytne praktický postup na pěstování zeleniny za použití minimálního množství vody.

Zdroj: www.adra.cz

Jak učit o změně klimatu nejmenší děti:

1. Představte ekologické praktiky jako součást každodenního života: Ukažte dětem, jak se dá šetřit energií a vodou, třídit odpad, používat recyklovaný papír a snižovat emise skleníkových plynů tím, že se budete více pohybovat na kole nebo jít pěšky.
2. Hravé aktivity: Hry a aktivity, jako jsou barvení a kreslení obrázků zvířat, která potřebují ochranu, nebo hledání rozdílů mezi dvěma obrázky - jedním, který ukazuje špatné ekologické chování, a druhým, který ukazuje správné chování.
3. Příběhy a knihy: Existuje mnoho knih a příběhů pro děti, které se zabývají ochranou životního prostředí a změnou klimatu. Zvolte si některé z nich a přečtěte je svým dětem.
4. Návštěvy přírody: Pokud je to možné, vezměte děti na návštěvu přírodních parků, rezervací a dalších míst, kde mohou vidět krásu přírody a zvířat a získat respekt k ní.
5. Diskuse o tématech: Diskutujte s dětmi o tom, co se děje v naší planetě, jaké jsou důsledky změny klimatu a jak mohou pomoci. Vysvětlete jim, že i když jsou malí, mohou udělat rozdíl a pomoci zachovat naši planetu.
6. Pozorování v přírodě: Vezměte děti ven do přírody, abyste pozorovali různé druhy rostlin a zvířat. Vysvětlete jim, že některé z těchto druhů jsou ohrožené a potřebují ochranu.

Tyto metody jsou jen několik příkladů toho, jak můžete děti učit o změně klimatu a o tom, jak chránit naši planetu. Je důležité, aby děti cítily, že mohou být součástí řešení a že i malé změny v jejich každodenním chování mohou mít pozitivní dopad na planetu.

Zdroj: Helena Nováčková

Medové snídaně

Propagace zdravého životního stylu, správných stravovacích návyků, medu jako potraviny i medu jako léku. Medové snídaně představují dětem včely jako zajímavé živé tvory, objasňují jejich význam pro přírodu i život člověka v konsekventních skutečnostech. Nejedná se o prostou přednášku. Lektor zábavnou interaktivní formou za pomoci herních i reálných pracovních pomůcek přibližuje dětem práci včelařů i práci včel.

Původní základní témata Medových snídaní (historie včelařství, význam medu pro zdraví člověka, péče o včelstvo, ohrožení včelstev, opylování, vznik medu, praktické rady, jak postupovat při bodnutí včelou) jsou postupně obohacována a rozšiřována. V průběhu minulých ročníků tak přibyly pozoruhodnosti struktury včelstev, anatomické zvláštnosti včel, etologické zajímavosti a další. Stále většímu důrazu se těší otázky biodiverzity krajiny, podíl včel na opylování a jejich základní význam pro celý potravní řetězec, včetně produkce potravin na první pohled vzdálených, například mléka.

Od vzniku projektu v roce 2015 se do Medových snídaní organizovaných za přispění Ministerstva zemědělství zapojilo na 650 škol a školek po celé České republice. Projekt je určen pro nejvyšší ročníky mateřských škol a 1. stupeň škol základních. Medové snídaně jsou pro zapojené subjekty zdarma a jsou hrazeny z prostředků Ministerstva zemědělství.

Informace k přihláškám k Medovým snídaním s Ministerstvem zemědělství 2023

Předpokládaný termín konání přednášek: duben, září–listopad 2023. Termín bude upřesněn na základě zájmu školských zařízení a realizačních možností.

Předpokládaná kapacita projektu: cca 300 přednáškových bloků. Po naplnění kapacity budou školy vybrány na základě logistických a personálních možností projektu.

Všechny přihlášené školy budou po uzavření přihlášek organizátorem kontaktovány prostřednictvím e-mailu s informací, zda byly vybrány. Vybrané školy budou dále jednotlivě kontaktovány za účelem dohody o konkrétních termínech přednášek.

Po vyplnění přihlašovacího formuláře, jeho úspěšném odeslání a následném zpracování obdržíte potvrzovací e-mail s údaji, které jste ve formuláři uvedli. Prosíme, zkontrolujte složku nevyžádané pošty, zejména používáte-li Microsoft Outlook. Přihlašujete-li základní a mateřskou školu zároveň, **přihlaste každý subjekt zvlášť** s uvedením odpovídajícího předpokládaného počtu zúčastněných žáků.

Medové snídaně jsou koncipovány pro nejstarší předškoláky a nejmladší školáky. Berte, prosíme, tuto skutečnost při přihlašování v úvahu.

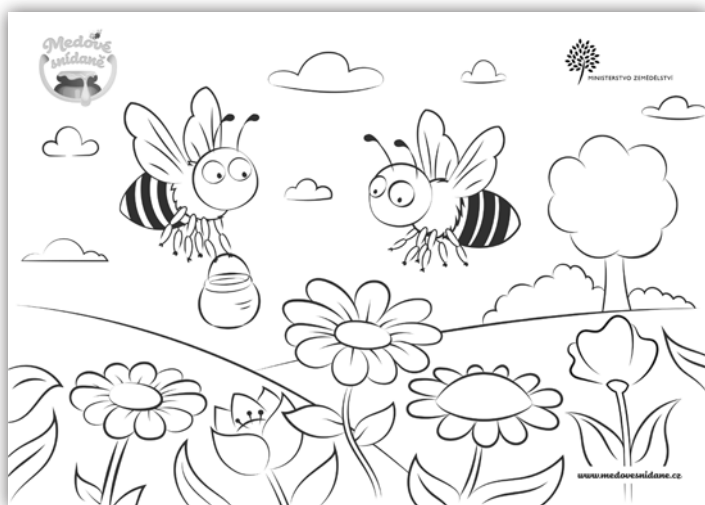
Odeslaný formulář již nelze opravit; v případě potřeby nás kontaktujte (kontakty uvedeny na webových stránkách projektu), nebo jej vyplňte a znovu odešlete s poznámkou o opravě v políčku Poznámka. Upozornění: toto políčko nelze využít pro korespondenci s pracovníky projektu. Nezapomeňte zaškrtnout souhlas se zpracováním údajů.

Připraveni? Pojďme na to! Přihláškový formulář je [zde](https://www.medovesnidane.cz).

<https://www.medovesnidane.cz>

Včely mají svůj svátek?

Valným shromážděním OSN byl v roce 2018 stanoven 20. květen Světovým dnem včel. Oslavte svátek včel společnou zábavou. Připravili jsme pro děti **omalovánku** k tisku.

Víte, že?

Včela je v prvních třech dnech života krmena mateří kašičkou, podobně jako lidé v raném dětství mateřským mlékem.

Tyto a spoustu dalších zajímavostí o životě včel, vzniku a významu medu dětem do mateřských a základních škol přináší vzdělávací projekt Ministerstva zemědělství Medové snídaně.

Více se můžete dozvědět na www.medovesnidane.cz.

II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky

Jak učit POLY

Podpora rozmanitých forem a metod výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ (polytechnické vzdělávání, EVVO).

Průvodkyní programu je skřítková holčička POLY, která vás provede tématy **voda, země, vzduch, slunce a zahrada**. Připraven je akreditovaný vzdělávací program pro pedagogy, projektový den pro MŠ či ŠD, metodické a pracovní listy s náměty a návody na praktické aktivity, 5 sad pomůcek, které dokážeme vytvořit a sestavit dle potřeb školy.

Informace a objednávky: infoevvo@seznam.cz, 605 806 840
www.liska-evvo.cz/doc/jak-ucit-poly-6

Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město

www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

Publikace DDM Šikula Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na <http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

Příroda do kapsy – informační materiály pro poznávání přírody.
www.prirodadokapsy.cz

Člověk v tísní | People in Need

ve spolupráci s dalšími šesti organizacemi právě spouští novou verzi webu www.ucimoklimatu.cz

Najdete zde přes 30 lekcí, metodickou podporu, tipy na události, aktuality a řadu dalších nabídek týkajících se klimatického vzdělávání.

Člověk v tísní | People in Need www.clovekvtisni.cz

MŮJ PRVNÍ ZÁPISNÍK – inspirace na aktivity s dětmi,

www.muji1zapisnik.cz/

www.facebook.com/muji1zapisnik/

MŮJ DRUHÝ ZÁPISNÍK, Amélie Janíková

<http://www.muji1zapisnik.cz/>

Nová knížka Petra Daniše: **Klima je příležitost: Opravdová řešení pro naši budoucnost na Zemi.**

Vše o ní a o možnosti ji koupit naleznete tady:

www.klimajepříležitost.cz

Pár výtisků máme k zakoupení v LÍSCĚ.

Aktuální témata ze světa médií. Přehled konkrétních akcí a tipů na jejich uspořádání. Projektové vedení od prvotního nápadu skrze nástroje plánování až k realizaci (například jak sehnat finance a zajistit publicitu).

To je nová příručka **Kdo jiný?, neboli projektový manuál pro mediální vzdělávání.**

Objednejte si ji na našem portálu zdarma nebo se podívejte na její online verzi.

<https://www.jsns.cz/materialy-k-objednani>

Badatelské listy

<https://eshop.miniveda.cz/badatelske-listy-pro-deti/>

Metodické i projektové materiály z dílny LIPKY Brno ke stažení zdarma.

<https://www.lipka.cz/materialy-zdarma?idm=373>

HRAJEME SI NA PŘÍRODU

Jednu z lipkových prvotin můžete nyní stahovat zdarma! Papírovou knihu už nebudeme dotiskávat, ale potěší nás, když vám hry a náměty poslouží dál.

Kniha plná her s ekologickou tematikou. Soubor 37 ekoher a aktivit ocení nejen vedoucí dětských oddílů k obohacení schůzek, výprav do přírody i letních táborů. Díky praktickým příkladům, které názorně vysvětlují příslušné ekologické pojmy a souvislosti, se do ekohraní mohou směle pustit i úplní začátečníci.

https://www.lipka.cz/ezdarma-hrajeme-si-na-prirodu?idkz=mater150&fbclid=iwar21mqwustu7pxe6yrnyiwf02t-4zqpyxi9u5cupwwl2kxn__fv2xlriqam

Na youtube kanálu <https://www.youtube.com/@kvalitaovzduji> jsou nyní zveřejněna **videa k problematice kvality ovzduší**. Filmy jsou krátké a lze je docela dobře využít při výuce.

Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, což jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum.

Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví.

Na webu www.ucimesevenku.cz poznejte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.

Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.

Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí.

Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat.

Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku. Přijďte na seminář.

Staňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**

Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.

Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.

SEZNAM NEJLEKČÍ NA CELÝ ROK

<https://ucimesevenku.cz/lekce-ktere-vas-vytahnou-ven/>

METODIKY UČÍME se VENKU

www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

Vylítejte se s dětmi venku

Inspirace pro družiny venku na

<https://ucimesevenku.cz/druziny/>

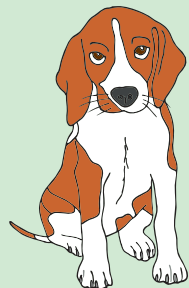
Jděte VEN

Inspirativní náměty pro pobyt venku:

www.jdeteven.cz

V LÍSCĚ jsme pro pedagogy vydali metodiku **Učíme se v zahradě s Ťapkou a Větvičkou** – náměty na celoroční činnost s dětmi ve věku 4–8 let nejen v zahradě. Autory jsou Lenka a Petr Pavelčíkovi.

www.liska-evvo.cz/doc/liska-vydala-v-edici-orisek-novou-publikaci

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

7 DŮVODŮ, PROČ UČIT VENKU

1. Děti učení venku baví

Učení venku je názorné, třírozměrné a pestré. Přináší mnoho nových podnětů nejen pro naše smysly, ale i pro naše myšlení.

2. Zvyšuje zájem o učení

Spojení se skutečným světem přináší pocit smysluplnosti učení. Roste pocit uspokojení z vlastního učení. Snižuje se počet absencí.

3. Zlepšuje vzdělávací výsledky

Co se naučíme skrze zážitky venku, se v mozku ukládá hlouběji a snadněji se vybavuje. Kontakt s přírodou zlepšuje pozornost a soustředění.

4. Podporuje zdraví dětí

Pobyt a pohyb venku snižuje nadváhu a obezitu, zlepšuje fungování imunitního systému a snižuje počet nemocí.

5. Děti i učitelé jsou spokojenější

Kontakt s přírodou významně přispívá k duševnímu zdraví a pohodě. Snižuje stres, úzkost a deprese.

6. Posiluje vztahy mezi dětmi i s učiteli

Venku děti rozvíjí nejen své znalosti, ale současně i emoční a sociální inteligenci. Snižují se důvody ke vzniku agresivity a násilí.

7. Učit venku je přirozené

Děti se učily venku více než 99% lidské historie. Jsou na to připravené.

Nový projekt Písmena a čísla VENKU s Lískou

Hlavním cílem projektu je podpořit venkovní výuku na I. stupni základních škol, ve školních družinách, střediscích volného času a v mateřských školách.

Vytvořit, pilotně ověřit, realizovat a zajistit evaluaci 4 tematických programů pro cílové skupiny projektu (Místo, kde žijeme/Životní podmínky/ Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody/ Současnost a minulost v našem životě).

Podpořit přípravu, vzdělávání a rozvoj lektorů, zázemí pro společnou tvorbu programů, sdílení zkušeností, evaluaci i oslovení dalších lektorů v regionu.

Připravit pomůcky pro lektory - materiální a didaktické vybavení pro venkovní výuku.

Zpracovat materiály pro venkovní výuku (příprava lektora, pracovní listy, šablony, foto návody apod.). Podpořit sdílení materiálů a aktivit programu Učíme se venku na školách a SEV v území.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2023.

Projekt Učíme se venku s LÍSKOU II, aneb jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Vytvořili a ověřili jsme 21 nových aktivit pro I. stupeň ZŠ, připravili 8 projektových dnů, vydali motivační tematickou podložku s klipem, zajistili vzdělávání a přípravu lektorů.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2022.

II/4 Projekty pro školy, soutěže

- Badatelsky orientované vyučování, <http://badatele.cz/cz>
- Fairtradová škola, https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly
- Globální rozvojové vzdělávání, www.globalnirozvojovavzdelavani.cz
- GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program, <https://globe-czech.cz/cz>
- Jeden svět na školách (mediální vzdělávání), www.jsns.cz
- Mezinárodní program Ekoškola, <https://ekoskola.cz/cz>
- Odpovědná škola, www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola, www.skutecnezdravaskola.cz
- Světová škola, www.svetovaskola.cz
- Škola pro udržitelný život, www.skolaprozivot.cz
- Učíme se venku, www.ucimesevenku.cz
- Žákovské parlamenty, www.skolaprodemokracii.cz

Škola pro udržitelný život v roce 2023

Škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**).

Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Více informací na www.skolaprozivot.cz

Ve Zlínském kraji se můžete obracet na Lísku, infoevvo@seznam.cz

Program Škola pro udržitelný život (ŠUŽ) na základních školách

<https://youtu.be/I5IBY47Mscl>

CO TO JE? PROČ HO DĚLÁME? A CO SE Povedlo?

„Cílem projektu je, aby žáci měli rádi své místo a chtěli se o něj starat. [...] Aby žáci získali pocit, že i oni mohou změnit svět.“

říká naše lektorka Eliška Hájková.

„Žáci se v rámci projektu ŠUŽ učí kriticky myslet, prezentovat své myšlenky, stát si za svými názory a obhajovat si je, diskutovat,“ říká Eva Kučerová, učitelka ze zapojené školy ZŠ Býšť.

„My jsme si tady v lese všimli, že je tu hodně bordelů, tak jsme se rozhodli, že uděláme schránky na odpady. [...] Lidé začali odpad dokonce i třídit a v praxi to funguje lépe, než jsme zamýšleli.“ říká Saša, žák ZŠ Zvoněnka Náchod, který se se svou třídou zapojil do projektu.

„Myslím si, že my bychom jako děti v tom rozhodně měli pokračovat, a to, co děláme, mi dává smysl,“ dodává Sašova spolužačka Anička.

„Vedení města takové projekty velmi vítá. A to [...] proto, že to město patří také mladým lidem,“ říká František Majer, místostarosta města Náchod, ve kterém žáci umístili schránky na odpad

„Děti se tak neučí jen znalosti o místě, ale dovednosti pro celý život,“ uzavírá téma opět Eliška Hájková.

A nejen proto chceme projekt rozšířit po celé republice

Zapojte se také <https://www.skolaprozivot.cz/zapojte-se/>

Těšíme se na nové partnery

Tým Střediska SEVER

Tento projekt je spolufinancován Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz www.sfzp.cz

PROGRAM Škola pro udržitelný život

zkráceně ŠUŽka je náš skoro dvacetiletý projekt, do kterého je zapojeno téměř 300 škol a dalších partnerů.

Žáci zapojených škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**). Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Vznikají tak školy, které aktivně mění své okolí, pomáhají žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Více informací o projektu

<https://www.skolaprozivot.cz>

- Klimatická soutěž CO2 liga.
Celoroční program o ochraně klimatu pro 2. stupeň ZŠ/SŠ.
www.CO2liga.cz

II/5

Tipy na výlety, exkurze, výstavy

- Arboretum Semetín, Vsetín, www.arboretumsemetin.cz
- Archeoskanzen Modrá, www.archeoskanzen.cz
- Informační centrum Velké Karlovice,
www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Muzeum Františka Skopalíka, Hulín, Záhlinice
- Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně,
www.muzeum-zlin.cz
- Muzeum Kroměřížska, www.muzeum-km.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum v přírodě Rymice,
www.muzeum-km.cz/muzeum-v-priode-rymice
- Muzeum zemědělské techniky našich dědů, Pravčice,
www.muzeum-zemedelstvi-pravcice.cz
- Naučná stezka Boří, Divoky, Kroměřížsko
<http://www.csopdivoky.cz/aktivity/naucna-stezka-bori/>
- Trezor přírody v Horní Lidči, www.trezorprirody.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>
- 14I15 Batův institut Zlín, www.14-15.cz

Arboretum Semetín

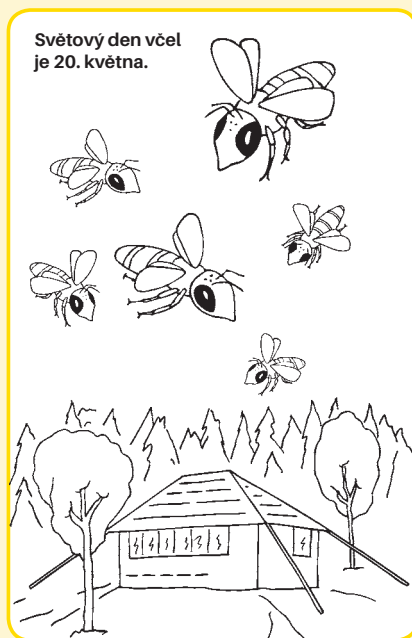
Místo, kde zažijete přírodu.
Objevte vodní tůňky, rybník i mokřad.
Můžete poznávat stromy a keře, pozorovat různé
druhy hmyzu, obojživelníků, ptactva i dalších
druhů živočichů, obdivovat včely.
Vítejte v arboretu.

Bez VODY to nejde.
Bez vody by život na Zemi nebyl možný.
V nekončícím KOLOBĚHU VODY mění svou podobu
i směr, střídá skupenství plynné, tekuté a pevné.
Kde všude vodu v arboretu najdete?

Arboretum Semetín

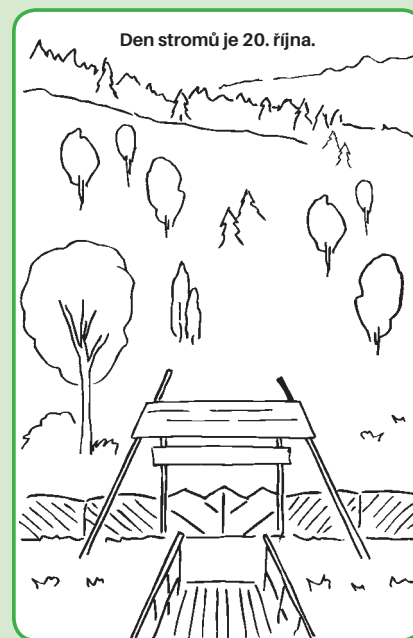
Místo, kde zažijete přírodu.
Objevte vodní tůňky, rybník i mokřad.
Můžete poznávat stromy a keře, pozorovat různé
druhy hmyzu, obojživelníků, ptactva i dalších
druhů živočichů, obdivovat včely.
Vítejte v arboretu.

VÝUKOVÝ VČELÍN je domovem VČEL.
Včely nemohou žít bez květín, květiny a kvetoucí
stromy bez včel. Včely zajišťují 80 % opylovací
práce v přírodě. Těše obdivujte jejich
práci v arboretu.

Arboretum Semetín

Místo, kde zažijete přírodu.
Objevte vodní tůňky, rybník i mokřad.
Můžete poznávat stromy a keře, pozorovat různé
druhy hmyzu, obojživelníků, ptactva i dalších
druhů živočichů, obdivovat včely a rostliny.
Vítejte v arboretu.

STROMY jsou symbolem života. Jsou domovem
mnoha druhů živočichů, zvyšují vlhkost vzduchu,
produkují kyslík, zadržují vodu v krajině a poskytují
nám dřevo. V arboretu je evidováno na 800 druhů
stromů a keřů, jsou rozděleny podle země původu.
Potěšte se s nimi a čerpejte jejich sílu.

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpady? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se věnují těmto tématům:

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství,
- kulturní, sociální a politická globalizace,
- migrace ve světě,
- mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva,
- dětská práva a práva seniorů,
- rovné příležitosti a tolerance k jinakosti,
- demokracie a dobré vládnutí,
- rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti,
- vyšší míra vzdělanosti,
- zdraví obyvatel,
- potravinové zabezpečení,
- přístup k nezávadné/pitné vodě,
- životní prostředí a klimatické změny,
- populační růst,
- mírová řešení konfliktů,
- odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost,
- cíle udržitelného rozvoje,
- historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu

Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

III/2 Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad**, kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej**
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně...
Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemořené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.
<https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovnu:
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Pointu Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/

III/3 Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.
Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

III/4 Místní produkty, biopotraviny

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz
- **Regionální značky** www.regionalni-znacky.cz
- **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“
www.iskopanice.cz
- **Mapa českých biopotravin,** <https://kde.lovime.bio/>

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:

SPOTŘEBOU

OSVĚTOU

VZDĚLÁVÁNÍM

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líška členem, spustilo další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: **spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.**

Kampaň můžete šířit a sdílet na sociálních sítích **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Instagram**. Na speciálních odkazech webových stránek **CZ** i **SK** najdete podklady. Děkujeme.

Pomáháme

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka pomáhá

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéšském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.**
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- **Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení**, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem kolem budovy OSSZ Vsetín, od řeky Bečvy).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–15.00 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité **Lukášovy hračky** a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.
Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času a Plavecká škola Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce.
Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

Aktivity LÍSKY podporují Zlínský kraj, město Vsetín, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, SFŽP, FAIRTRADE Česko a Slovensko, TG TISK, s.r.o., Lanškroun, AVIS – elektronika, s.r.o., Vsetín, Josef Spitzer, papírnictví Stanislav Olšák, Vsetín, členové Klubu LÍSKY, dárci programu DARUJME.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 6/2023

strana 31